

DIAGNOZA POTRZEB I
POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI
LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG
SPOŁECZNYCH W GMINIE
WŁOCŁAWEK

CUS W GMINIE WŁOCŁAWEK

[NAZWA FIRMY] [Adres firmy]

Spis treści

WPROWADZENIE.....	2
METODOLOGIA	3
CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY	5
DANE ZASTANE - PREZENTACJA WYNIKÓW.....	7
POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA.....	7
PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA.....	26
WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH	29
EDUKACJA PUBLICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.....	36
BEZROBOCIE	39
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA.....	40
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	43
WYKLUCZUNIE MIESZKANIOWE.....	44
WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH	45
UZUPEŁNIENIE WYNIKÓW: ROZMOWY SWOBODNE Z PRZEDSTAWICIELAMI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I UŻYTKOWNIKAMI USŁUG SPOŁECZNYCH	67
WNIOSKI.....	71
REKOMENDACJE	73
Bibliografia.....	76
Spis rysunków	78
Spis tabel	78
Spis wykresów	78

WPROWADZENIE

Celem niniejszej diagnozy jest określenie kluczowych problemów i potrzeb społeczności lokalnej Gminy Włocławek oraz zidentyfikowanie dostępnych zasobów i potencjału mieszkańców oraz instytucji w zakresie świadczenia i rozwoju usług społecznych. Diagnoza stanowi podstawę do planowania działań o charakterze środowiskowym, opiekuńczym, integracyjnym i aktywizującym, podejmowanych w oparciu o rzeczywiste warunki życia mieszkańców.

Podstawą opracowania diagnozy jest art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, który definiuje usługi społeczne jako działania podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej. Usługi te obejmują w szczególności: politykę prorodziną, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej, pomoc społeczną, promocję i ochronę zdrowia, wspieranie osób niepełnosprawnych, edukację publiczną, przeciwdziałanie bezrobociu, kulturę, kulturę fizyczną i turystykę, pobudzanie aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwo, ochronę środowiska oraz reintegrację zawodową i społeczną. Usługi te świadczone są w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych lub ogółu mieszkańców.¹

W ramach diagnozy podjęto próbę odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

- Jakie są główne problemy społeczne identyfikowane przez mieszkańców Gminy Włocławek?
- Które grupy społeczne wymagają największego wsparcia według lokalnej społeczności?
- Jakie usługi społeczne są postrzegane jako najważniejsze do rozwoju?
- W jakim stopniu mieszkańcy znają działalność i usługi CUS oraz jak je oceniają?
- Czy mieszkańcy dostrzegają potencjał lokalnych liderów i instytucji?
- Jakie formy aktywności społeczno-kulturalnej są pożądane dla budowy wspólnoty i integracji mieszkańców?

¹ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019, poz. 1818).

Odpowiedzi na powyższe pytania umożliwią trafne zaplanowanie i rozwój usług społecznych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań i rzeczywistych potrzeb społeczności Gminy Włocławek.

METODOLOGIA

Zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze

Na potrzeby opracowania diagnozy społecznej Gminy Włocławek zastosowano triangulację metod badawczych, łącząc podejście ilościowe i jakościowe. Dzięki temu możliwe było uchwycenie szerokiego spektrum opinii, potrzeb oraz potencjału lokalnej społeczności, jak również uwzględnienie zróżnicowanej perspektywy mieszkańców – w tym grup mniej aktywnych w badaniu ankietowym.

1. Analiza danych zastanych (desk research)

W pierwszym etapie przeprowadzono analizę danych wtórnych, pochodzących z dostępnych źródeł instytucjonalnych. Celem było uzyskanie syntetycznego obrazu uwarunkowań społeczno-demograficznych oraz zidentyfikowanie obszarów wymagających pogłębionej analizy. Wykorzystano dane m.in. z:

- Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- Banku Danych Lokalnych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włocławku/ Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek,
- opracowań gminnych jednostek organizacyjnych i dokumentów strategicznych.

2. Badania ilościowe – ankieta internetowa (CAWI)

Drugim komponentem diagnozy były badania ilościowe, przeprowadzone metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interview). Kwestionariusz ankiety udostępniono w dniach 18–25 czerwca 2025 r. na stronie internetowej Gminy Włocławek, w Biuletynie Informacji Publicznej Centrum Usług Społecznych oraz w mediach społecznościowych.

Formularz zawierał pytania zamknięte (jedno- i wielokrotnego wyboru). Udział w badaniu był anonimowy i dobrowolny.

W badaniu udział wzięło 75 mieszkańców Gminy Włocławek. Z uwagi na dobrowolny i otwarty charakter ankiety internetowej, próba miała charakter niereprezentatywny, co wymagało podjęcia dodatkowych działań badawczych w celu uzupełnienia obrazu społeczności.

3. Badania jakościowe – wywiady swobodne

W odpowiedzi na ograniczoną reprezentatywność danych ilościowych, badania zostały uzupełnione o komponent jakościowy, obejmujący swobodne rozmowy z mieszkańcami, w szczególności reprezentującymi grupy najmniej aktywne w ankiecie internetowej (osoby starsze i młodzież, wykluczone cyfrowo, nieaktywne zawodowo, mieszkańców wsi oddalonych od ośrodków usługowych, osoby z niepełnosprawnością).

Rozmowy prowadzone były w sposób otwarty, bez narzuconego scenariusza, co pozwoliło uczestnikom na swobodną wypowiedź na tematy dla nich istotne, takie jak:

- dostępność i jakość usług społecznych,
- bariery w korzystaniu z dostępnych form wsparcia,
- potrzeby lokalnej społeczności,
- poziom zaufania do instytucji lokalnych.

Rozmowy odbywały się w trakcie działań terenowych, prowadzonych przez pracowników instytucji lokalnych oraz członków zespołu badawczego.

4. Harmonogram badań

Całość badań – zarówno desk research, jak i komponenty ilościowe oraz jakościowe – została zrealizowana w okresie marzec–czerwiec 2025 r.

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

Gmina Włocławek to gmina wiejska położona w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim. Zajmuje powierzchnię 21 893 ha, z czego ponad połowę stanowią użytki leśne, a ok. 35% użytki rolne. Liczba mieszkańców na koniec 2024 r. wynosiła około 7,5 tys., przy niskiej gęstości zaludnienia – 34 osoby/km², co znacznie odbiega od średniej wojewódzkiej. Struktura demograficzna wskazuje na zrównoważony rozkład płci, jednak problemem jest postępujące starzenie się społeczeństwa, które stanowi wyzwanie dla planowania usług społecznych.²

Pod względem geograficznym Gmina znajduje się w obrębie makroregionu Pradoliny Toruńsko–Eberswaldzkiej, obejmując m.in. Kotlinę Włocławską. Przez jej teren przebiega autostrada A1, co zapewnia dobrą dostępność komunikacyjną – gmina znajduje się w niedużej odległości od takich miast jak Włocławek, Toruń, Płock, Łódź czy Konin. Mimo korzystnego położenia, mieszkańcy gminy borykają się z ograniczoną dostępnością transportu publicznego, co jest barierą w dostępie do usług specjalistycznych, zwłaszcza dla osób starszych i wykluczonych komunikacyjnie.

Gmina dysponuje bogatym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym – na jej terenie znajdują się zabytkowe zespoły dworsko-parkowe, a także cenne obszary przyrodnicze związane z rzeką Wisłą i Zalewem Włocławskim. Obecność lotniska sportowego w Kruszynie oraz rozwinięta infrastruktura rekreacyjna stanowią potencjał w zakresie aktywizacji społecznej i oferty spędzania wolnego czasu. Ważnym atutem jest też aktywność lokalnych stowarzyszeń oraz dobra współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Kołami Gospodyń Wiejskich.

Na terenie gminy funkcjonuje sieć świetlic wiejskich, placówki oświatowe (publiczne i niepubliczne), a także szkoły z dobrą bazą lokalową. Wysoka jakość nauczania stanowi mocny punkt lokalnej polityki społecznej, zwłaszcza w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych. Dobrze rozwinięta sieć organizacji

² Główny Urząd Statystyczny. *Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne*. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

pozarządowych i narzędzia partycypacji społecznej tworzą korzystne warunki do wdrażania programów aktywizujących i integracyjnych.

Gospodarczo Gmina Włocławek opiera się głównie na rolnictwie i mikroprzedsiębiorczości – przeważają działalności z zakresu budownictwa, handlu i motoryzacji.

Z punktu widzenia rozwoju usług społecznych, Gmina Włocławek dysponuje szeregiem atutów – walory przyrodnicze, aktywność społeczna, sieć świetlic, dobre zaplecze edukacyjne i rekreacyjne – które należy połączyć z działaniami niwelującymi słabe strony, w tym wykluczenie transportowe, niski standard zasobów mieszkaniowych i postępujące starzenie się mieszkańców.³

Rysunek 1. Mapa gminy Włocławek

Źródło: Wikipedia

³ Załącznik do Uchwały Nr LXV/457/23 Rady Gminy Włocławek z dnia 27 października 2023 r., *Strategia rozwoju Gminy Włocławek na lata 2023–2030*, <https://bip.gmina.wloclawek.pl/uchwala/1140/uchwala-nr-lxv-457-23>

DANE ZASTANE - PREZENTACJA WYNIKÓW

POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOC SPOŁECZNA

Niniejszy podrozdział przedstawia analizę dostępnych danych dotyczących struktury rodzinnej, demografii, wsparcia dla rodzin oraz systemu pieczy zastępczej i pomocy społecznej w Gminie Włocławek. Dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) z 2021 roku, danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) / Centrum Usług Społecznych (CUS) za lata 2016-2024.

1. Charakterystyka Rodzin i Gospodarstw Domowych

Liczba mieszkańców na koniec 2024 r. wynosiła około 7,5 tys. ze zrównoważonym rozkładem płci.

Zgodnie zdanymi z ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego (2021r.), w Gminie Włocławek funkcjonowało 1 967 gospodarstw domowych, zamieszkałych przez 7 165 osób². Średnia liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 3,64, co podkreśla wiejski charakter społeczności o relatywnie większych rodzinach.⁴

Analiza wielkości gospodarstw pokazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią rodziny z pięcioma i więcej osobami (507), tuż za nimi plasują się czteroosobowe (414) i dwuosobowe (417). Najmniej jest jednoosobowych gospodarstw (226), co wskazuje na utrzymujące się modelowe gospodarstwa rodzinne.⁵

- Jednoosobowe: 226
- Dwuosobowe: 417
- Trzyosobowe: 403
- Czteroosobowe: 414

⁴ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na:

<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

⁵ GUS, BDL – dane terytorialne

- Pięcioosobowe i większe: 507

71% gospodarstw domowych tworzyły osoby pozostające w związkach małżeńskich. Dominującą formą są gospodarstwa jednorodzinne (ponad 66%), co potwierdza tradycyjny model zamieszkania. Zauważalna jest także obecność gospodarstw wielopokoleniowych: dwurodzinne (16%) oraz trzy- i więcej rodzinne (2,7%).

Pod względem typów rodzin dominują małżeństwa (1 556), z czego 1 034 to pary z dziećmi, a 522 to małżeństwa bezdzielne. Związki niesformalizowane stanowią 157 rodzin, a 111 z nich posiada dzieci. Ponadto 358 rodzin to samotne matki, a 65 – samotni ojcowie.

73% rodzin, to rodziny z dziećmi:

- z jednym dzieckiem: 826
- z dwojgiem dzieci: 589
- z trojgiem dzieci: 115
- z czworgiem lub większą liczbą dzieci: 38 (łącznie około 7% rodzin wielodzietnych).

Łącznie w rodzinach wychowywało się 2 517 dzieci, co daje przeciętnie 1,61 dziecka na rodzinę. Wynik ten wskazuje na przewagę modeli z jednym lub dwójką dzieci, typowych dla współczesnych struktur rodzinnych.⁶

2. Trendy Demograficzne a Wyzwania dla Polityki Prorodzinnej

Analiza danych demograficznych z lat 2016-2024 wskazuje na wyzwania dla polityki prorodzinnej w Gminie Włocławek, przede wszystkim ze względu na spadek liczby osób w wieku prokreacyjnym oraz malejącą liczbę zawieranych małżeństw i urodzeń.⁷

⁶ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na:

<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

⁷ GUS, BDL – dane terytorialne

Tabela 1. Liczba ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)

Rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2017	2866	1481	1385
2018	2844	1471	1373
2019	2829	1469	1360
2020	2599	1361	1238
2021	2538	1340	1198
2022	2523	1335	1188
2023	2513	1340	1173
2024	2490	1319	1171

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

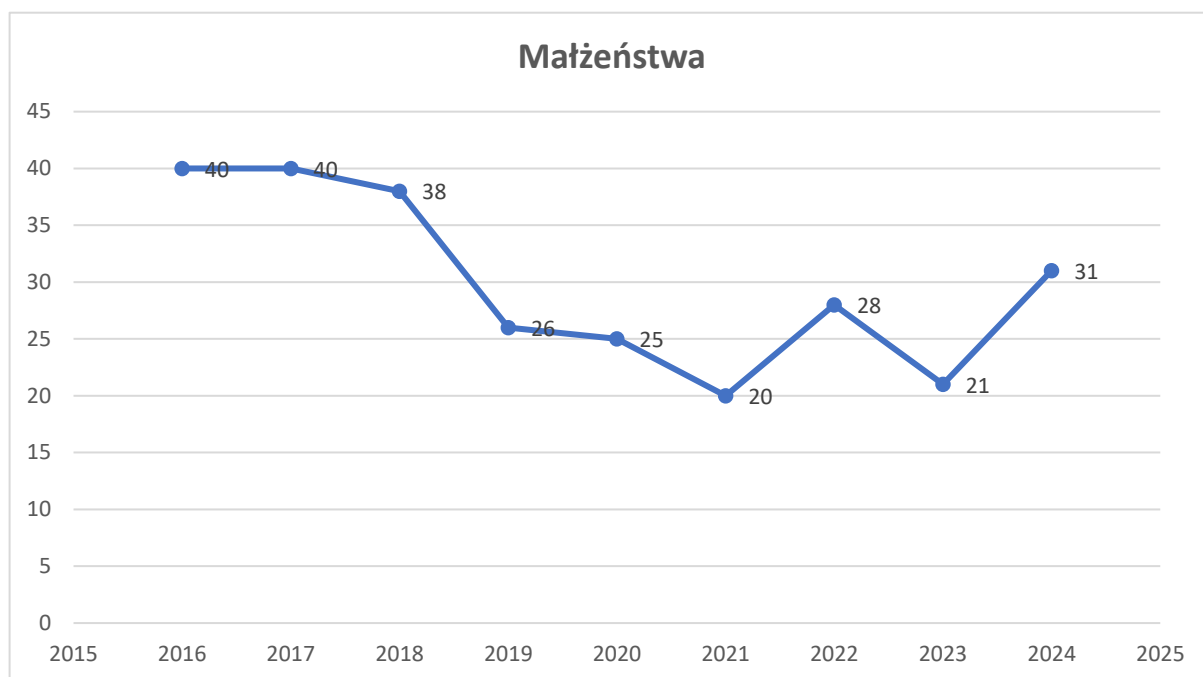
W latach 2017-2024 odnotowano systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata), uznawanym za wiek prokreacyjny. W 2017 roku grupa ta liczyła 2 866 osób, a w 2024 roku spadła do 2 490 osób, co oznacza spadek o blisko 13%. Malejąca liczba osób w potencjalnym wieku zakładania rodziny i posiadania dzieci może mieć bezpośredni wpływ na dalszy spadek liczby urodzeń i ogólną sytuację demograficzną, może wskazywać na migrację młodszych mieszkańców poza gminę oraz postępujące starzenie się lokalnej społeczności.

Małżeństwa w Gminie Włocławek

2016 rok – 40 małżeństw,
2017 rok – 40 małżeństw,
2018 rok – 38 małżeństw,
2019 rok – 26 małżeństw,
2020 rok - 25 małżeństw,
2021 rok - 20 małżeństw,
2022 rok - 28 małżeństw,
2023 rok - 21 małżeństw
2024 rok – 31 małżeństw⁸

⁸ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

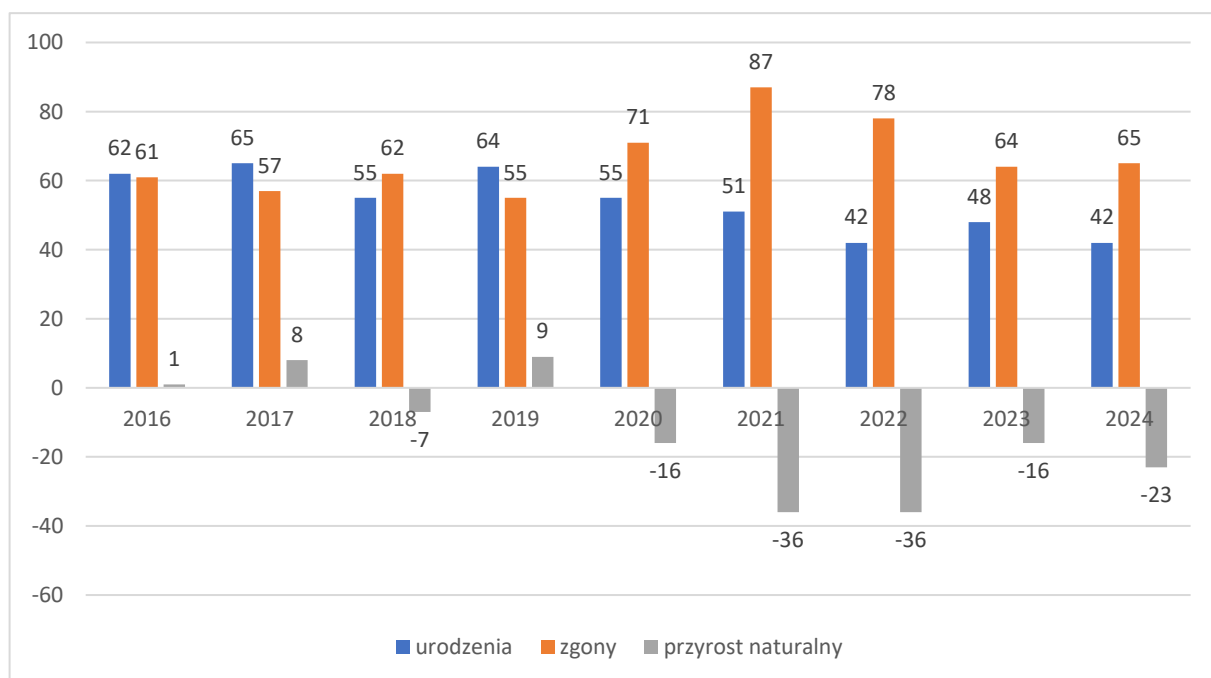
Wykres 1. Liczba zawartych małżeństw (2016-2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Od 2016 roku liczba nowo zawieranych małżeństw w gminie **wykazuje tendencję spadkową**. Z 40 małżeństw rocznie w 2016 i 2017 roku, do zaledwie 20–31 w latach 2021–2024. Spadek liczby małżeństw koreluje także ze spadkiem urodzeń, a tym samym wpływa negatywnie na bilans demograficzny.

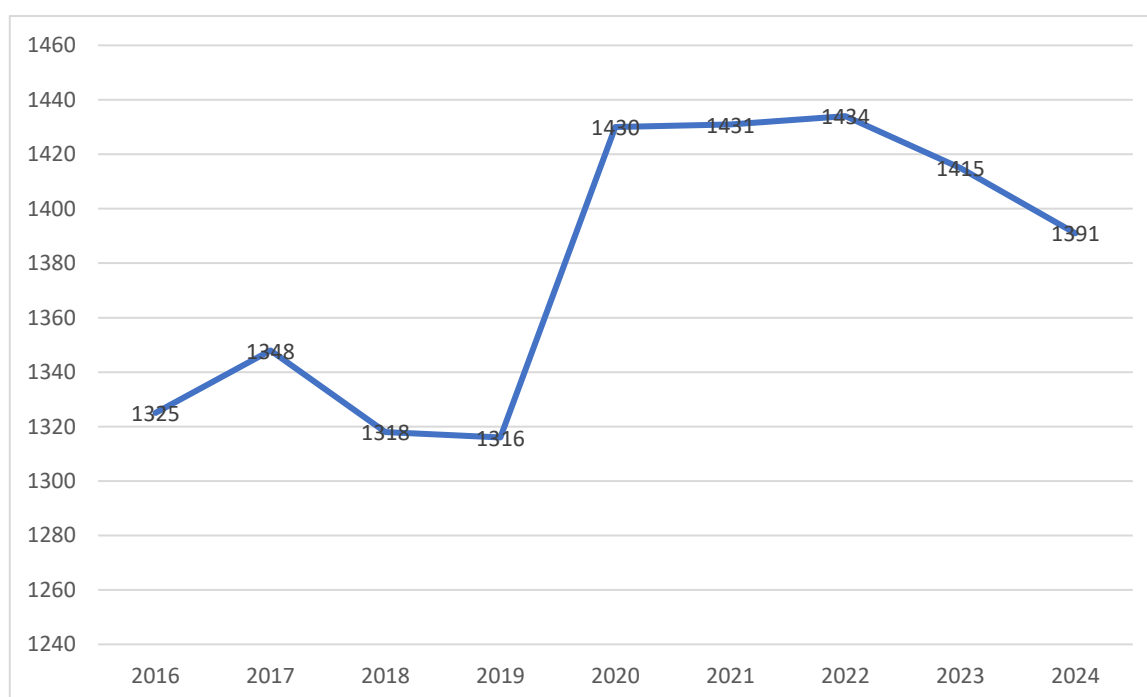
Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Włocławek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W latach 2016-2024 Gmina Włocławek doświadczała systematycznego pogarszania się bilansu demograficznego. Dane wskazują na spadającą liczbę urodzeń oraz wzrastającą liczbę zgonów, szczególnie po 2020 roku. Liczba urodzeń zmniejszyła się z 52 w 2016 roku do 42 w 2024 roku. Liczba zgonów rosła – z 61 w 2016 roku do 87 w 2021 roku, mimo późniejszego spadku nadal przewyższa liczbę urodzeń, co skutkuje utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym. Najgłębszy spadek odnotowano w 2021 i 2022 roku, kiedy naturalny ubytek ludności osiągnął -36 osób, prawdopodobnie w wyniku pandemii COVID-19. W 2024 roku przyrost naturalny był nadal ujemny, wynosząc -23 osoby. Choć oznacza to niewielką poprawę, nie zmienia ogólnego trendu depopulacji i starzenia się społeczeństwa.⁹

Wykres 3. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W latach 2016-2024 liczba mieszkańców Gminy Włocławek w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) utrzymywała się na stosunkowo stabilnym poziomie. Najniższe wartości odnotowano w 2018 i 2019 roku, od 2023 roku zauważalny jest ponownie lekki spadek, co może być skutkiem niższej liczby urodzeń w poprzednich latach. Brak wyraźnego wzrostu liczby dzieci i młodzieży sygnalizuje problemy

⁹ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

demograficzne na przyszłość, szczególnie w kontekście zapewnienia zastępowalności pokoleń.¹⁰

3. Formy Wsparcia i Udzielenia Pomocy Mieszkańcom

W sierpniu 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włocławku przekształcił się w Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek. „Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek” powstało dzięki przystąpieniu Gminy Włocławek do projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Priorytetu 8 Fundusze Europejskie na wsparcie w obszarze rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 08.24 Usługi społeczne i zdrowotne. Na w/w cel Gmina pozyskała środki w kwocie 6 572 853,88 zł.

Głównym celem przekształcenia GOPS we Włocławku w CUS w Gminie Włocławek jest zwiększenie dostępu mieszkańców Gminy Włocławek do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających potrzebom społeczności lokalnej poprzez utworzenie i funkcjonowanie na terenie gminy Centrum Usług Społecznych jako nowej jednostki organizacyjnej Gminy do 31.03.2026 r.

Należy podkreślić, że wszystkie wcześniejsze działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pozostały w niezmienionej formie. Zatem świadczenia, dodatki, pomoc finansowa, społeczna, wsparcie rodzin, praca socjalna, działania skierowane do osób starszych i z niepełnosprawnością pozostały. Różnica wynikająca z przekształcenia polega na tym, iż pomoc społeczna jest jednym z zespołów Centrum Usług Społecznych. Zatem Centrum Usług Społecznych to miejsce, w którym nadal można uzyskać wsparcie, które do tej pory oferował Ośrodek Pomocy Społecznej.

Centrum Usług Społecznych jest koordynatorem oferowanych działań i usług oraz źródłem informacji o dostępnych dla mieszkańców z terenu Gminy usługach społecznych. Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek rozpoczęło także realizację nowych usług z różnych obszarów wsparcia.¹¹

¹⁰ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

¹¹ Urząd Gminy Włocławek, Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok

3.1. Pomoc Społeczna – Ogólny Zakres Działania GOPS/CUS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) obecnie Centrum Usług Społecznych (CUS) realizują zadania z zakresu:

- Pomocy społecznej.
- Świadczeń rodzinnych.
- Pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- Pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
- Przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
- Przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Systemu oświaty (stypendia i zasiłki szkolne).
- Wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
- Karty Dużej Rodziny.

Dodatkowo, realizowane są programy rządowe, m.in. „Posiłek w szkole i w domu”, „Senior+” (2021-2025), Dodatek elektryczny, Refundacja VAT za paliwo gazowe, oraz „Opieka Wytchnieniowa”.

Tabela 2. Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej (2022-2024)

Rok	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2022	364	804
2023	365	765
2024	168	378

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

Tabela 3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej (2022-2024)

Powód Trudnej Sytuacji Życiowej	2022 Rodziny/Osoby	2023 Rodziny/Osoby	2024 Rodziny/Osoby
Ubóstwo	103 / 264	136 / 287	106 / 220
Bezrobocie	98 / 252	126 / 321	106 / 254
Niepełnosprawność	17 / 33	32 / 70	32 / 63
Długotrwała lub ciężka choroba	4 / 13	33 / 56	36 / 56
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	1 / 7	12 / 45	10 / 36
Bezdomność	4 / 4	3 / 3	5 / 5
Alkoholizm i narkomania	-	2 / 2	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

3.2. Opieka nad Dziećmi do lat 3

Sytuacja w zakresie usług opiekuńczych nad małymi dziećmi w Gminie Włocławek uległa znaczącej poprawie w ostatnich latach.

W 2022 roku powstał pierwszy samorządowy żłobek „Kruszynka” oferujący 40 miejsc opieki, do 45 w 2023 r. Został o dostosowany do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

Wskaźnik objęcia opieką żłobkową wzrósł z 0 do 272,1 na 1000 dzieci w wieku do lat 3. Wszystkie dzieci objęte opieką pochodziły z terenów wiejskich, co świadczy o realnym zapotrzebowaniu na takie usługi. Opieka jest sprawowana w wymiarze powyżej 5 godzin dziennie, wspierając tym samym rodziny w godzeniu życia rodzinnego z zawodowym.

Warto odnotować, że w okresie 2020-2024 populacja dzieci do 3. roku życia w gminie stopniowo malała – z 210 maluchów w 2020 roku do 134 w 2024 roku (spadek o niemal 36%).¹²

3.3. Gminne Programy Wspierania Rodziny i Profilaktyki Uzależnień

W Gminie Włocławek realizowane są dwa kluczowe programy wspierające rodziny i przeciwdziałające problemom społecznym:

Gminny Program Wspierania Rodziny (2022-2024) oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (2022-2023).

Głównym elementem obu programów jest funkcjonowanie 5 placówek wsparcia dziennego, czyli świetlic profilaktyczno-wychowawczych, z których regularnie korzysta 125 dzieci rocznie. Świetlice te zlokalizowane są w miejscowościach:

- Świątosław
- Kruszyn
- Nowa Wieś
- Dąb Polski
- Modzerowo

Ich podstawowym celem jest zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom, szczególnie tym dotkniętym przemocą, problemem alkoholowym oraz znajdującym się w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej. Świetlice wspierają dzieci i młodzież zaniedbaną wychowawczo oraz pochodzącą z rodzin dysfunkcyjnych, oferując pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, a także pomoc rzeczową i posiłki.

Ponadto, w ramach programów, prowadzona jest współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz specjalistami. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dodatkowo angażuje Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizuje alternatywne formy

¹² Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

spędzania wolnego czasu. Z danych Centrum Usług Społecznych wynika, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyczyła 10 rodzin (36 osób) na dzień 31 grudnia 2024 r.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół jest ważnym elementem działalności zespołu ds. pomocy społecznej CUS. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Włocławek. Zespół podejmuje także działania wobec osób stosujących przemoc.

Procedura „Niebieskie Karty” to procedura mająca zapewnić bezpieczeństwo osobie doświadczającej przemocy domowej. W ramach tej procedury podejmowane są czynności przez przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania, w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej.

Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart (2022-2024)

Rok	Liczba założonych kart	Liczba spotkań w NK
2022	24	45
2023	12	31
2024	20	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z CUS w gminie Włocławek.

3.4. Punkt Interwencji Kryzysowej

W październiku 2024r. w ramach usług społecznych został uruchomiony PIK przeznaczony dla osób, które doświadczają przemocy domowej, potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób sprawujących opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, jednocześnie znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Celem Punktu Interwencji Kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności radzenia sobie w codziennym życiu.

Główne formy pomocy obejmują:

- spotkania indywidualne z psychologiem
- terapie indywidualne bądź rodzinne
- spotkania indywidualne z radcą prawnym.

Pomoc specjalistów w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej jest bezpłatna. Do końca maja 2025r. z tej formy pomocy skorzystało 31 osób.

3.4. Piecza Zastępcza i Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie

Gmina Włocławek aktywnie uczestniczy w systemie pieczy zastępczej i realizuje działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pieczka Zastępcza stanowi kluczową formę opieki nad dziećmi, których biologiczni rodzice są nieznani, pozbawieni lub ograniczeni w prawach rodzicielskich⁵⁶.

- W 2023 roku GOPS wydatkował 23 215,49 zł na pokrycie kosztów pobytu 7 dzieci w rodzinach zastępczych.¹³
- W 2024 roku na ten cel wydatkowano 25 787,71 zł na pobyt 4 małoletnich w rodzinach zastępczych.¹⁴
- W 2023 roku GOPS umieścił 8 małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, na co wydano 114 710,58 zł.¹⁵
- W 2024 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 12 dzieci, a koszty partycypacji i utrzymania wyniosły 202 596,23 zł.¹⁶
- W 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny zorganizował 4 spotkania.
- Powołano 17 grup roboczych, które odbyły 31 spotkań.
- Założono 12 nowych Niebieskich Kart.

¹³ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*

¹⁴ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

¹⁵ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*

¹⁶ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

3.5. Asystent rodziny

Rolą asystenta rodziny jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie są w stanie, samodzielnie pełnić prawidłowo funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec własnych dzieci. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest nie dopuścić do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwić jak najszybszy powrót dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców.¹⁷

W pierwszej połowie 2025r. wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 14 rodzin.

3.6. Rodzaje i Koszty Świadczeń Pomocy Społecznej

CUS realizuje zadania wynikające z ustaw i programów rządowych. Najczęściej przyznawaną formą pomocy są zasiłki okresowe, następnie zasiłki stałe oraz świadczenia celowe.

Tabela 5. Rodzaje i koszty świadczeń pomocy społecznej (2022-2024)

Rodzaj świadczenia	2022r. Świadczenia /Kwota	2023r. Świadczenia /Kwota	2024 r. Świadczenia /Kwota
Zasiłki okresowe	104 391 351 zł	103 336 908 zł.	85 330 909 zł
Zasiłki stałe	26 osób 145 878 zł	32 osoby 178 238,00 zł.	23 osoby 224 563,13 zł
Składki zdrowotne (opłacone)	173 (dla 15 osób) 10 228	201 (dla 21 osób) 13 416,00 zł.	232 (dla 22 osób) 18 571 zł

¹⁷ <https://www.gov.pl/web/rodzina/wsparcie-dla-rodzin>

Rodzaj świadczenia	2022r. Świadczenia /Kwota	2023r. Świadczenia /Kwota	2024 r. Świadczenia /Kwota
Usługi opiekuńcze	15 osób 134 615 zł.	13 osób 119 744 zł.	14 osób 151 625 zł
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	630 godzin dla 2 dzieci	630 godzin dla 2 dzieci	600 godzin dla 2 osób
Zasiłki celowe (schronienie)	39 dla 4 bezdomnych 23 808,18 zł	52 dla 4 bezdomnych 30 338,96 zł.	dla 5 bezdomnych 34 400,00 zł
Zasiłki celowe (specjalne)	2 5 700 zł	1 2 000 zł.	9 6 190 zł
Zasiłki celowe (leki, żywność)	4 1 112 zł	-	2 3 400 zł
Zasiłki celowe (zdarzenia losowe)	(dla 2 osób) 5 500 zł	(dla 2 osób) 5 500 zł.	(dla 1 osoby) 3 000 zł
Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego	-	-	2 640 zł dla 1 opiekuna przez 8 m-cy
Zasiłek pogrzebowy	-	3 9 860,00 zł.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

- **Zasiłek okresowy** przysługuje ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo, a jego wysokość zależy od różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny.
- **Zasiłek stały** wypłacany jest osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, które nie posiadają własnych świadczeń emerytalno-rentowych.

3.7. Program Wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia, poprzez wsparcie finansowe gmin w realizacji zadania własnego w zakresie dożywiania. Kierowany jest do osób spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej, tj.:

- dzieci do czasu ukończenia nauki w szkole podstawowej,
- uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom spełniającym warunki otrzymania, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Tabela 6. "Posiłek w szkole i w domu w liczbach" (2022-2024)

Rok	Liczba osób ogółem	Zasiłki celowe na dożywianie (liczba osób)	Dożywianie dzieci w szkołach (liczba uczniów)
2022	339	94	150
2023	215	98	117
2024	219	104	115

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

Łączny koszt programu w poszczególnych latach wyniósł:

- 2022 rok: 180 765,00 zł, w tym 142 300 zł. z dotacji,¹⁸
- 2023 rok: 182 427,41 zł, w tym 142 300 zł z dotacji,¹⁹
- 2024 rok: 211 440,00 zł, w tym 166 800 zł z dotacji,²⁰

¹⁸ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok*

¹⁹ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*

²⁰ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

3.8. Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (Podprogram 2024)

Jest to program wspierany przez Unię Europejską oferujący pomoc żywnościową w formie paczek lub posiłków dla osób najbardziej potrzebującym, a także możliwość udziału w działaniach towarzyszących.²¹

W 2024 roku z pomocy żywnościowej w ramach tego programu skorzystało łącznie 356 osób, które nie przekroczyły wymaganego kryterium dochodowego. Pomoc ta była realizowana dwukrotnie w ciągu roku.²²

3.9. Świadczenia Rodzinne (2022 - 2024)

Gmina realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w tym przyznawanie i wypłatę zasiłków rodzinnych i dodatków, świadczeń opiekuńczych, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka oraz świadczeń rodzicielskich.

Wybrane świadczenia rodzinne:

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.²³

Tabela 7. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach (2022-2024)

Rodzaj świadczenia	2022 r. Kwota / Liczba	2023 r. Kwota / Liczba	2024 r. Kwota / Liczba
Zasiłki rodzinne	348 899,59 zł 3008	304 124,26 zł 2600	237 427,14 2060
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	6 000 zł	5 161,29 zł	5 000 zł

²¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusze-europejskie-na-pomoc-zywnosciowa-2021>

²² Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

²³ <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-rodzinne>

Rodzaj świadczenia	2022 r. Kwota / Liczba	2023 r. Kwota / Liczba	2024 r. Kwota / Liczba
	6	6	5
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	21 578 zł 112	29 251 zł 147	30 258 zł 146
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	23 136,30 zł 218	19 075,35 zł 153	16 955,14 168
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	26 155,06 zł 377	26 581,07 zł 385	22 286,55zł 335
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	70 157,79 zł 762	58 395,22 zł 629	46 226,12 508
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	16 851,01 zł 172	15 992,56 zł 165	11 942,46 126
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	0 0	4000 zł 1	8 000 zł 2
Zasiłek pielęgnacyjny	342 440 zł 1588	369 303,00 zł 1711	390 023 zł 1807
Świadczenie pielęgnacyjne	1 246 806 zł 590	1 715 027 zł 701	2 574 427 875
Zasiłek dla opiekuna	14 880 zł 24	14 880 zł 24	14 880 zł 24
Specjalny zasiłek opiekuńczy	47 740 zł 77	33 840 zł 55	22 320 zł 36
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	24 000 zł 24	23 000 zł 23	19 000 zł 19
Świadczenia rodzicielskie	121 340 zł 142	89 028 zł 103	146 423 zł 165
Fundusz alimentacyjny	160 155,23 zł	163 240,97 zł	156 924,09

Rodzaj świadczenia	2022 r. Kwota / Liczba	2023 r. Kwota / Liczba	2024 r. Kwota / Liczba
	432	434	388
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od zasiłków dla opiekunów	2 047,00 zł. 12	2 047,00 zł. 12	2 047,44 zł 12
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od świadczeń pielęgnacyjnych	204 332,00 zł 352	257 470,00 zł 382	447 317,34 552
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od specjalnego zasiłku opiekuńczego	13 138,00 zł 77	9 313,00 zł 55	6 142,34 zł 36
Składki na ubezpieczenia społeczne KRUS od świadczeń pielęgnacyjnych	1 578,00 zł 15	1 611 zł 12	1 869 zł 12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

3.10. Fundusz Alimentacyjny (2022 - 2024)

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe (np. kryterium dochodowe).²⁴

²⁴ <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusz-alimentacyjny>

Tabela 8. Świadczenia alimentacyjne w liczbach i kwotach (2022-2024)

Rok	Liczba wniosków	Łączna kwota świadczeń
2022	41	158 520,00 zł.
2023	27	162 938,75 zł.
2024	24	156 924,09 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CUS w gminie Włocławek

CUS podejmuje również działania wobec dłużników alimentacyjnych (np. wezwania do wywiadu alimentacyjnego, zobowiązania do rejestracji w PUP).

3.11. Jednorazowe Świadczenie „Za Życiem”

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł. przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.²⁵ W 2024 roku świadczenie to przyznano i wypłacono dla 2 osób na kwotę 8 000 zł. Przysługuje ono bez względu na osiągnięte dochody, pod warunkiem pozostawania matki pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu.

3.12. Świadczenie Wychowawcze „500+”

Do 31 maja 2022 r. GOPS był realizatorem świadczenia "500+", po tej dacie obsługę przejął ZUS, z wyjątkiem spraw dotyczących okresu sprzed 1 czerwca 2022 r. W okresie styczeń-grudzień 2022 r. wypłacono 6 574 świadczenia wychowawcze dla 832 rodzin na kwotę 3 286 873,75 zł¹³¹. W 2024 roku wypłacono 16 świadczeń na kwotę 7 564,60 zł (dla wniosków złożonych przed przeniesieniem obsługi do ZUS).

²⁵ <https://www.gov.pl/web/rodzina/program-za-zyciem>

3.13. Pomoc Materialna dla Uczniów (Stypendia i Zasiłki Szkolne)

Uczniowie w trudnej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o stypendia i zasiłki szkolne.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.²⁶

Zasiłek szkolny to forma pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Takie świadczenie przysługuje uczniom, którzy znajdują się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, np. z powodu śmierci rodzica lub których sytuacja materialna uległa pogorszeniu z innych powodów.²⁷

- W 2022 roku wypłacono 63 stypendia szkolne dla 61 uczniów,²⁸
- W 2023 roku wypłacono 58 stypendiów dla 67 uczniów,²⁹
- W 2024 roku wypłacono 48 stypendiów szkolnych dla 55 uczniów³⁰.

Zasiłek szkolny przysługuje uczniom w przejściowo trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. W 2022 roku przyznano 1 zasiłek szkolny, natomiast w 2024 roku żadna rodzina nie skorzystała z tej formy pomocy.

3.14. Karta Dużej Rodziny

W 2024 roku CUS realizowało program Karty Dużej Rodziny, skierowany do rodzin wychowujących co najmniej troje dzieci, niezależnie od dochodu. Karta ma na celu ułatwienie dostępu do usług publicznych i ofert podmiotów prywatnych.

²⁶ <https://www.gov.pl/web/edukacja/stypendium-szkolne-oraz-zasilek-szkolny>

²⁷ <https://www.gov.pl/web/edukacja/stypendium-szkolne-oraz-zasilek-szkolny>

²⁸ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok*

²⁹ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*

³⁰ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

Tabela 9. Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny (2022-2024)

Rok	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny
2022	66
2023	120
2024	63

Źródło: opracowanie własnych na podstawie danych z CUS w gminie Włocławek.

3.15. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Włocławek (2016-2026)

Strategia, przyjęta Uchwałą Nr XVIII/137/16 Rady Gminy Włocławek z dnia 15 września 2016 r., wytycza główne kierunki działania samorządu w zakresie polityki społecznej. Jej głównym celem jest zintegrowanie systemu wspierania mieszkańców gminy pozostających w trudnej sytuacji, podnoszenie standardów świadczonych usług oraz dostosowywanie ich do potrzeb.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W Gminie Włocławek systematycznie monitoruje się i rozwija dostępność usług zdrowotnych oraz programy profilaktyczne.

1. Dostępność Usług Zdrowotnych

Za ochronę zdrowia mieszkańców na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej odpowiada Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminy Włocławek z siedzibą w Kruszynie, prowadzący działalność w Ośrodkach Zdrowia w Kruszynie i Smólniku. W 2024 roku SPZOZ zatrudniał 16 osób na umowę o pracę (14,21 etatów).

Liczba udzielonych porad zarówno w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, jak i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, wykazuje wyraźny trend wzrostowy.³¹

Tabela 10. Liczba udzielonych porad podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (2016-2024)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie ogółem	2	2	2	2	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna porady ogółem	24925	25697	22795	25720	27766	27821	28449
Teleporady ogółem	0	0	0		0	557	25
Ambulatoryjna opieka zdrowotna porady ogółem	25693	26563	23690	26452	28234	28695	29333
Apteki ogółem	0	0	0	0	0	0	0
Punkty apteczne ogółem	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Istotnym wyzwaniem pozostaje brak aptek na terenie gminy, gdzie działa jedynie jeden punkt apteczny. To ograniczenie może być szczególnie uciążliwe dla osób starszych i przewlekle chorych, wymagających stałego dostępu do leków.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. do SPZOZ Gminy Włocławek zadeklarowanych było 4 795 pacjentów.³²

³¹ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

³² Urząd Gminy Włocławek, Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok

Tabela 11. Struktura wiekowa pacjentów SPZOZ w gminie Włocławek (2024)

Przedział wiekowy	Liczba pacjentów
0-6 rok życia	322
7-19 rok życia	813
20-39 rok życia	1073
40-65 rok życia	1636
66-75 rok życia	552
powyżej 75 roku życia	399
Ogółem	4795

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy Włocławek.

2. Programy Zdrowotne i Profilaktyczne

Gmina Włocławek aktywnie angażuje się w programy mające na celu poprawę stanu zdrowia mieszkańców i profilaktykę chorób.

2.1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca w oparciu o ten program, pełni kluczową rolę w lokalnej polityce zdrowotnej. Do jej głównych zadań należy: opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z przepisami uchwał gminnych, kontrola przestrzegania zasad i warunków sprzedaży alkoholu, udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, w tym inicjowanie procedur leczenia odwykowego - w 2023 i 2024r. roku wpłynęło po 6 wniosków o interwencję, komisja odbyła 4 posiedzenia w 2023r. i 8 posiedzeń w 2024r. Do sądu nie wystosowano żadnego wniosku o skierowanie na leczenie odwykowe, nie było takich zgłoszeń.³³

³³ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

Działania te są uzupełniane przez szeroko zakrojoną profilaktykę, w tym utrzymanie świetlic profilaktyczno-wychowawczych organizację form wypoczynku i alternatywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką uzależnień.

2.2. Inne Programy Zdrowotne i Profilaktyczne

W roku szkolnym 2023/2024 zrealizowano 204 badania kontrolne w zakresie profilaktyki stomatologicznej u uczniów obu szkół samorządowych.³⁴

Realizowano program:

- 1) „Profilaktyka zakażeń pneumokokowych dla osób dorosłych z województwa kujawsko-pomorskiego” dla 40 osób, koszt całkowity: 14 000,00 zł,
- 2) powszechny program szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 76 osób
- 3) Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy wśród mieszkańców Gminy Włocławek na lata 2023 – 2025 dla 157 osób w 2024r.

WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Gmina Włocławek koncentruje się na wspieraniu i poprawie jakości życia osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, rozwijając różnorodne formy wsparcia i dostosowując usługi do ich specyficznych potrzeb.

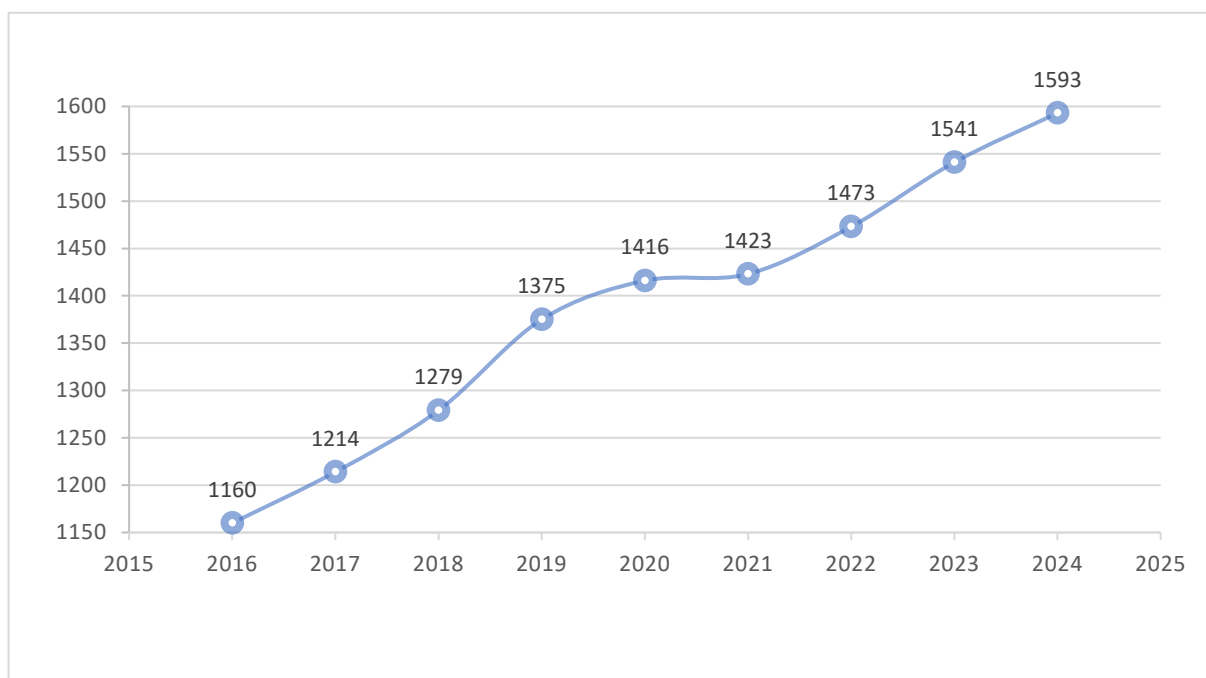
1. Osoby Starsze i z Niepełnosprawnościami

³⁴ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

Na podstawie danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r., w gminie Włocławek odnotowano łącznie 1 002 osoby niepełnosprawne rezydujące, z czego 508 stanowili mężczyźni, a 494 kobiety.

Wyróżniono dwie kategorie rozumienia niepełnosprawności: prawną i tylko biologiczną. Prawna, to taka, gdzie osoby posiadały orzeczenie o niepełnosprawności i wg danych w 2021 r. było ich 591. Kategoria osób niepełnosprawnych tylko biologicznie oznacza osoby odczuwające ograniczenia funkcjonalne, lecz bez formalnego orzeczenia, w tym przypadku było to 411 osób.³⁵

Wykres 4. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (K:60+, M:65+) (2016-2024)

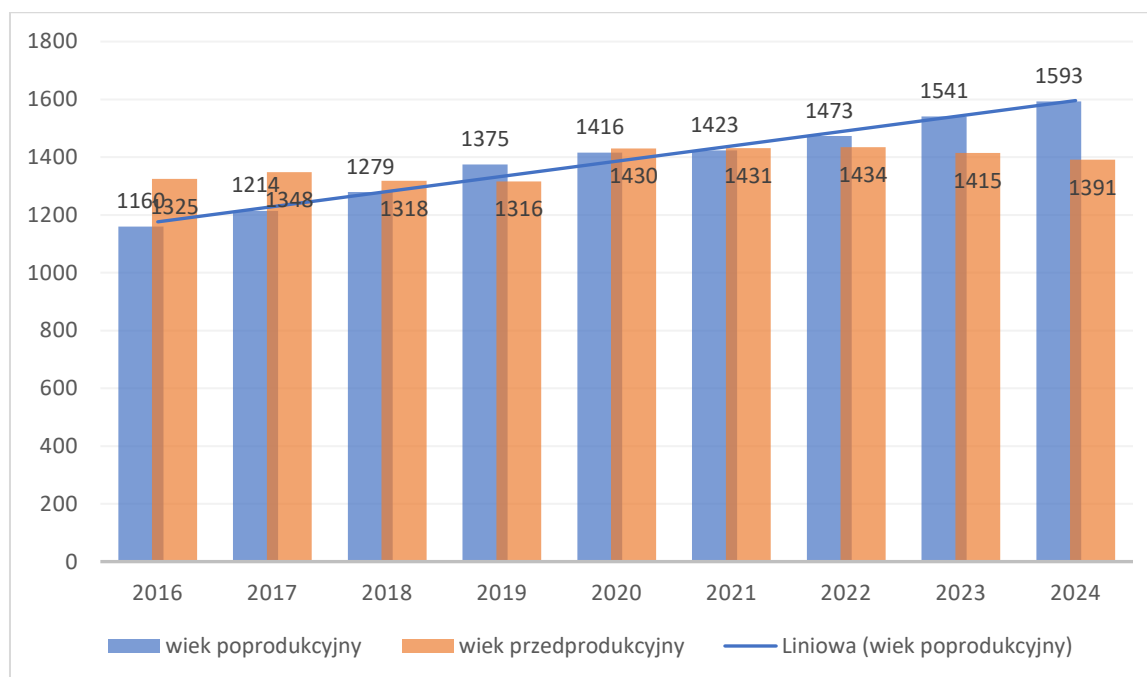
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Ta grupa wykazuje **najbardziej dynamiczny wzrost**. W ciągu analizowanego okresu liczba osób starszych wzrosła z 1 160 w 2016 roku do 1 593 w 2024 roku (ponad 37% wzrostu). Ten trend starzenia się społeczeństwa ma daleko idące konsekwencje – zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, społeczne i opiekuńcze, a także

³⁵ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

zmniejszenie liczby osób aktywnych zawodowo. Jeśli ten proces się utrzyma, koniecznością może stać się reorganizacji lokalnych usług publicznych oraz przystosowania infrastruktury do potrzeb seniorów.

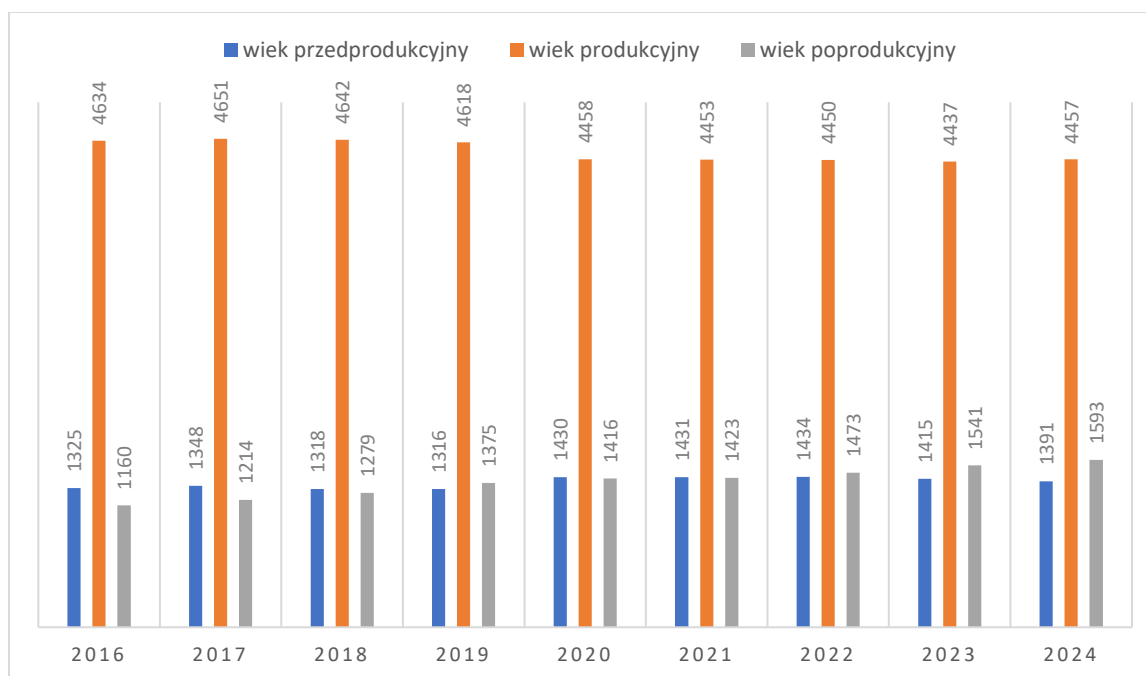
Wykres 5. Porównanie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (2016-2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Porównując populację w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, widoczny jest proces demograficznego przesunięcia, w którym udział osób starszych przewyższa młodszych. O ile jeszcze w 2016 roku różnica pomiędzy tymi grupami wynosiła 165 osób na korzyść młodszych, to od 2021 roku sytuacja się odwróciła, a w 2024 roku osób starszych było już o ponad 200 więcej niż dzieci i młodzieży. Jest to klasyczny objaw starzenia się struktury ludności, z którym zmagają się większość gmin wiejskich w Polsce.

Wykres 6. Zestawienie trzech kategorii wiekowych (2016-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

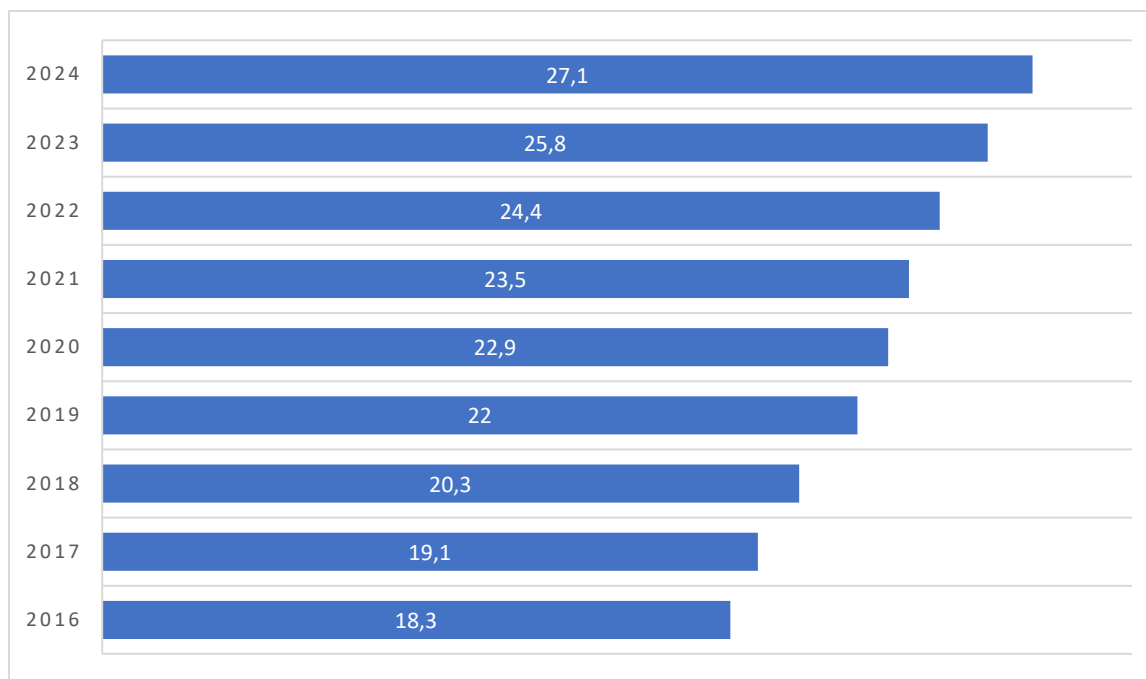
Zestawienie wszystkich grup wiekowych na przełomie lat 2016–2023 prezentuje widoczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na stopniowe starzenie się społeczeństwa Gminy Włocławek. Stabilizacja liczby osób w wieku przedprodukcyjnym sugeruje, że młodsze pokolenie nie rośnie w tempie kompensującym odpływ osób z grupy produkcyjnej do poprodukcyjnej.

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

Zgodnie z definicją stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi to stosunek osób w wieku co najmniej 65 lat do osób w wieku 20-64 lat³⁶.

³⁶ **Główny Urząd Statystyczny.** *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej.* GUS. Dostępne na: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/4668,pojecie.html>

Wykres 7. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (60+/20-64)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Analiza wykresu wskazuje, że w latach 2016–2024 wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Włocławek nieustannie rośnie. Oznacza to, że w stosunku do populacji w wieku produkcyjnym coraz większy odsetek mieszkańców stanowią seniorzy. Rosnący wskaźnik obciążenia stawia przed samorządem wyzwania zarówno budżetowe, jak i organizacyjne.

2. Wsparcie dla Osób Starszych i z Niepełnosprawnościami

2.1. Usługi Opiekuńcze

Usługi opiekuńcze przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane także w formie usług sąsiedzkich.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.³⁷

Tabela 12. Usługi opiekuńcze w latach i kwotach (2022-2024)

Rok	Liczba osób korzystających	Koszt przyznanych świadczeń
2022	15	134 615,00 zł.
2023	13	119 744,00 zł.
2024	14	151 625,00 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Włocławek.

Osoby korzystające z tych świadczeń, w zależności od swojej sytuacji materialnej, wnoszą częściową odpłatność za w/w usługi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włocławku w roku 2022 był realizatorem specjalistycznych usług opiekuńczych. Są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. W ramach niniejszych usług w 2022 roku zrealizowano łącznie 630 godzin świadczonych usług dla dwójki dzieci objętych pomocą.

2.2. Usługi sąsiedzkie

We wrześniu 2024r. wprowadzono usługi sąsiedzkie, czyli świadczenia o charakterze opiekuńczym organizowane w miejscu zamieszkania świadczone przez osoby blisko zamieszkujące, wynagradzane w formie pieniężnej przez gminę.³⁸

³⁷ <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-opiekuncze-i-specjalistyczne-uslugi-opiekuncze>

³⁸ <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-sasiedzkie-nowe-wsparcie-od-1-listopada>

Od momentu ich wprowadzenia do końca maja 2025r. tą formą pomocy zostało objętych 22 potrzebujących.

2.3. Program „Opieka wytchnieniowa”

W 2023 roku Gmina Włocławek przystąpiła do rządowego programu „Opieka wytchnieniowa” realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez zapewnienie im czasowego zastępstwa w opiece. W ramach programu, w 2023 roku z usług opieki wytchnieniowej skorzystały 2 rodziny korzystając z 370 godzin wsparcia, natomiast w 2024r. 8 osób na łączną liczbę godzin 1344.³⁹

2.4. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

W marcu 2025r. Gmina Włocławek przystąpiła do rządowego programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatami Programu są:

- dzieci do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie: o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi.⁴⁰

³⁹ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

⁴⁰ <https://www.gov.pl/web/uw-opolski/asystent-osobisty-osoby-z-niepelnosprawnoscia-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego---edycja-2025>

W pierwszej połowie roku 2025 wsparciem tego typu objętych zostało 10 osób.

2.5. Dzielne Domy Pobytu

- Dzienny Dom Seniora „Senior+” – placówka wspierająca ludzi starszych, kobiety i mężczyzn nieaktywnych zawodowo w wieku powyżej 60 lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, szczególnie dla osób, które ze względu na swoją sytuację zdrowotną i rodzinną wymagają wsparcia w zakresie funkcjonowania oraz integracji i włączenia społecznego. Ośrodek dysponuje 30 miejscami.
- Dzienny Dom Pomocy „Dzienny Dom Senior+ w Smólniku” - ośrodek wsparcia zapewniającym usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności. Dysponuje 23 miejscami.

2.6. Usługa door to door

W lutym 2025r. została uruchomiona usługa transportu dla osób o ograniczonej mobilności, mających trudności w przemieszczaniu się, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Do końca maja 2025r z tej formy pomocy skorzystało 40 osób potrzebujących wsparcia.

EDUKACJA PUBLICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Gmina Włocławek dba o dostępność edukacji publicznej na poziomie podstawowym oraz realizuje programy mające na celu ochronę środowiska naturalnego.

1. Edukacja Publiczna

Gmina Włocławek jest organem prowadzącym dla dwóch publicznych szkół podstawowych:

- Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów w Kruszynie
- Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka w Smólniku

Według danych na dzień 30 września 2024 r. z Systemu Informacji Oświatowej, do szkół uczęszczało łącznie 399 uczniów w 23 oddziałach oraz 172 dzieci w 9 oddziałach przedszkolnych.⁴¹

Na terenie Gminy Włocławek funkcjonują także placówki niepubliczne:

- Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Dzieci Fatimskich w Modzerowie,
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. bł. Jana Pawła II w Modzerowie,
- Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Warząchewce Polskiej,
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. bł. Ks. Franciszka Drzewieckiego w Warząchewce Polskiej.

W 2024 r. w szkołach niepublicznych funkcjonowało 26 oddziałów a w punktach przedszkolnych 2 oddziały. Do szkół podstawowych uczęszczało 311 uczniów, natomiast do punktów przedszkolnych 43 dzieci.

1.1. Najważniejsze projekty oraz programy realizowane w roku 2024

- „Organizacja zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym” - Projekt skierowany jest do 50 uczniów z oddziałów przedszkolnych, a także dla 28 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych. Całkowita wartość projektu: 493 803,95 zł., a kwota otrzymanego dofinansowania: 444 423,55 zł.
- „Umiem pływać” w programie wzięło udział 30 uczniów szkół publicznych, każdy z nich uczestniczył w 20 lekcjach pływania.

⁴¹ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

- „Szkolny Klub Sportowy” program miał na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego. W projekcie wzięło udział 46 uczniów.
- „Podróże z klasą” przedsięwzięcie, którego celem było uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie im poznawania tradycji, kultury oraz osiągnięć polskiej nauki.

2. Ochrona Środowiska

Gmina Włocławek podejmuje działania w celu poprawy stanu środowiska i zwiększenia efektywności energetycznej.

2.1. Gminny Program Ochrony Środowiska

Gminny Program Ochrony Środowiska na lata 2020-2022 z perspektywą do roku 2026 określa kompleksowe działania proekologiczne, środki i harmonogramy w celu poprawy stanu środowiska naturalnego. Program ten stanowi strategiczny dokument wyznaczający kierunki działań w zakresie zarządzania środowiskiem na terenie gminy.

2.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) ma na celu rozwój gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zwiększenie efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. W ramach PGN realizowane są działania mające na celu redukcję zanieczyszczeń, w tym wymianę źródeł ciepła.

Liczba wymienionych kotłów w ramach PGN:

- 2022 rok: 116 kotłów
- 2023 rok: 101 kotłów
- 2024 rok: 70 kotłów

Dane te świadczą o systematycznym dążeniu gminy do modernizacji systemów grzewczych i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza.

BEZROBOCIE

1. Bezrobotni

Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (2020-2024)

Bezrobotni zarejestrowani					
rok	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	354	327	286	268	262
mężczyźni	143	121	114	111	111
kobiety	211	206	172	157	151

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Na koniec każdego roku od 2020 do 2024 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Włocławek systematycznie spadała – z 354 osób w grudniu 2020 roku do 262 pod koniec 2024. W tym okresie wśród kobiet odnotowano spadek bezrobocia z 211 do 151, a mężczyźni z 143 do 111, co świadczy o wyrównywaniu się sytuacji zawodowej obu płci.⁴²

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie:⁴³

- 2022 rok: 186 rodzin (414 osób)
- 2023 rok: 126 rodzin (321 osób)
- 2024 rok: 106 rodzin (254 osoby)

Zmniejszenie się liczby beneficjentów może wskazywać na pewną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy lub efektywność prowadzonych działań aktywizacyjnych.

⁴² Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne. GUS. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

⁴³ Urząd Gminy Włocławek, Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok, 2023 rok, 2024 rok

KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Gmina Włocławek rozwija ofertę kulturalną, sportową i turystyczną, angażując w to lokalne instytucje i stowarzyszenia.

W styczniu 2025r. oddano do użytku nowoczesny obiekt o łącznej powierzchni użytkowej około 1500 m² - Centrum Integracji Społecznej w Kruszynie. Budynek służy mieszkańcom jako miejsce spotkań, aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej. Nowo powstały budynek ma na celu wzmacnianie więzi społecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu, aktywizację lokalnej społeczności oraz wspieranie rozwoju osobistego i zawodowego mieszkańców. W obiekcie znalazły swoje miejsce GCK, OSP, CUS. Budynek dysponuje salą m.in.: salą widowiskową na około 300 osób, salą kinową, garderobami i pomieszczeniami technicznymi dla zespołów i artystów.

Centrum Integracji Społecznej powstało dzięki dofinansowaniu ze środków pochodzących z różnych programów rządowych i regionalnych. Inwestycja otrzymała wsparcie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, w tym z części dedykowanej dla terenów popegeerowskich. Dodatkowe dofinansowanie pochodziło z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Infrastruktura Domów Kultury, z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w formie rezerwy celowej, a także z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Znaczący wkład zapewniono również ze środków unijnych w ramach Europejskich Funduszy dla Kujaw i Pomorza na lata 2021–2027, w obszarze wspierania Centrów Usług Społecznych w Gminie Włocławek.⁴⁴

1. Instytucje Kultury

- **Gminne Centrum Kultury (GCK) w Kruszynie z filią w Smólniku:** Pełni rolę centrum życia kulturalnego, organizując różnorodne wydarzenia, warsztaty i projekty dla mieszkańców.

⁴⁴ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok, 2023 rok, 2024 rok*

W roku 2024 Gminne Centrum Kultury organizowało liczne zajęcia dla dzieci młodzieży i dorosłych: zajęcia kreatywne dla dzieci, zajęcia taneczne dla dzieci, zajęcia taneczne dla dorosłych, fitness, aerobik, tai chi i samoobrona.

Zajęcia odbywały się w Gminnym Centrum Kultury w Kruszynie, w Szkole Podstawowej w Kruszynie, w Centrum Integracji Wiejskiej w Smólniku oraz w świetlicach w Modzerowie, Józefowie i Warząchewce.

- **Centrum Integracji Wiejskiej w Smólniku** zostało stworzone w celu wzmocnienia społeczności wiejskiej do integracji, współpracy i rozwoju lokalnego. To miejsce spotkań i aktywności, które sprzyjają nawiązywaniu kontaktów, budowaniu więzi sąsiedzkich i wzajemnego zaufania między mieszkańcami różnych grup wiekowych i społecznych. W roku 2024 w CIW odbywały się regularnie zajęcia kreatywne dla dzieci, zajęcia taneczne dla dzieci, zajęcia taneczne dla dorosłych, fitness oraz próby Zespołu Folklorystycznego „Smólnik”. W okresie wakacyjnym z myślą o najmłodszych mieszkańcach gminy GCK zorganizowało również warsztaty detektywistyczne i warsztaty teatralne.

- **Gminna Biblioteka Publiczna w Kruszynie z filią w Smólniku**

Promuje czytelnictwo, edukację i dostęp do wiedzy, oferując bogaty księgozbiór i programy edukacyjne. W 2024r. Biblioteka zarejestrowała 593 czytelników, w tym: osoby uczące się – 416 czytelników, osoby pracujące – 111 czytelników, pozostałe (emeryci, renciści, bezrobotni) – 66 czytelników. Wprowadzoną podczas pandemii usługę książki na telefon kontynuowano, chętnie korzystają z niej zwłaszcza seniorzy.

Liczba odwiedzin fizycznych: 6624

Liczba wypożyczeń na zewnątrz: 9291

Liczba egzemplarzy udostępnionych na miejscu: 2568

Liczba uczestników imprez organizowanych GBP w sposób tradycyjny: 340

We wrześniu 2024r. odbyła się 13 edycja „Narodowego Czytania” - przedsięwzięcia promującego czytelnictwo i dziedzictwo literackie Polski.⁴⁵

⁴⁵ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

2. Aktywność Lokalnych Społeczności i Stowarzyszeń

Na terenie Gminy Włocławek funkcjonuje wiele organizacji, które aktywnie uczestniczą w życiu społecznym i kulturalnym, wzbogacając ofertę gminy:

- **Ochotnicze Straże Pożarne (OSP):**

- OSP w Kruszynie
- OSP w Smólniku
- OSP w Dębie Polskim
- OSP w Warząchemce Polskiej
- OSP w Smółsku
- OSP w Świętosławiu

OSP, oprócz swojej głównej roli w zakresie bezpieczeństwa, często pełnią funkcje integrujące społeczność lokalną, organizując wydarzenia i uroczystości.

- **Koła Gospodyń Wiejskich (KGW):**

- KGW Kruszyn
- KGW Telążna Leśna
- KGW „Retro” w Wistce Królewskiej
- KGW „Miłe Panie” Dobra Wola–Świętosław
- KGW Warząchemka Polska
- KGW Dąb-Skoki
- KGW Nowoczesnych Gospodyń „Dziewanna” w Pińczacie
- KGW „Bzówki” w Modzerowie
- KGW "Fajne Babki z Józefowa"
- KGW w Koszanowie
- KGW Modzerowo
- KGW Smólnik

KGW odgrywają kluczową rolę w podtrzymywaniu tradycji lokalnych, promocji dziedzictwa kulturowego i integracji kobiet wiejskich oraz aktywnie uczestniczą w projektach promujących zdrowy styl życia, kulturę fizyczną oraz ochronę środowiska.

- **Zespoły Folklorystyczne:**

- Zespół Folklorystyczny „Kruszynioki”
- Zespół Folklorystyczny „Smólnik”

Zespoły te kultywują lokalne tradycje muzyczne i taneczne, wzbogacając ofertę kulturalną gminy.

W 2024 roku na terenie całej gminy we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną, Kołami Gospodyń Wiejskich, zespołami folklorystycznymi, lokalnym placówkami oświatowymi, Ochotniczą Strażą Pożarną, radnymi i sołtysami Gminne Centrum Kultury zorganizowało szereg imprez i wydarzeń kulturalnych.⁴⁶

- **Stowarzyszenia:**

- Kruszyńskie Stowarzyszenie Seniorów
- Stowarzyszenie „Aktywni Seniorzy z Nowej Wsi”
- Stowarzyszenie „Przyjazna Wieś” z Józefowa
- Stowarzyszenie „LGD Dorzecza Zgłowiączki”
- Stowarzyszenie „Aeroklub Włocławski”
- Stowarzyszenie „Kucykolandia” (Skoki Duże)
- Stowarzyszenie Otoczenia Przedsiębiorców „ProBiznes”
- Kujawskie Stowarzyszenie PRO-KULTURA⁴⁷

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Gmina Włocławek aktywnie wspiera aktywność obywatelską poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i dotacje na realizację zadań publicznych, co wzmacnia kapitał społeczny i rozwój lokalny oraz aktywność obywatelską. W 2024 roku Patronatem Wójta Gminy Włocławek objęto m.in.⁴⁸:

- Koncert kolęd i pastorałek,

⁴⁶ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

⁴⁷ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*

⁴⁸ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*

- Bieg pamięci, organizowany ku czci ważnych postaci i wydarzeń historycznych;
- obchody Dnia Kobiet i Dnia Seniora,
- warsztaty wielkanocne, rękodzielnicze i kulinarne,
- pikniki rodzinne,
- wystawy tematyczne i projekty społeczne, promujące lokalną twórczość i aktywność obywatelską;
- konkursy recytatorskie, literackie, wokalne i taneczne,
- turnieje sportowe i zawody wędkarskie,
- akcje sprzątania świata, angażujące społeczność w działania proekologiczne;
- spotkania świąteczne.

WYKLUCZENIE MIESZKANIOWE

Gmina Włocławek realizuje działania w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu mieszkaniowemu i zapobieganiu bezdomności.

1. Bezdomność jako Przyczyna Pomocy Społecznej

Kryzys bezdomności stanowi jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Liczba rodzin i osób korzystających z systemu wsparcia ze względu na bezdomność:⁴⁹

- 2022 rok: 5 rodzin (5 osób)
- 2023 rok: 3 rodziny (3 osoby)
- 2024 rok: 4 rodziny (4 osoby)

Dane te wskazują na utrzymujący się, choć niewielki, problem bezdomności na terenie gminy.

⁴⁹ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok, 2023 rok, 2024 rok*

2. Działania pomocowe w zakresie bezdomności

2.1. Zasiłki celowe na pokrycie kosztów schronienia dla osób bezdomnych były przyznawane:⁵⁰

- W 2022 roku 4 osoby bezdomne otrzymały zasiłki celowe na schronienie w kwocie 23 808,18 zł.
- W 2024 roku 5 osób bezdomnych otrzymało zasiłki celowe na schronienie w kwocie 34 400 zł.
- W 2024 roku 2 osoby skorzystały z usług schronisk dla bezdomnych.

2.2. Mieszkanie treningowe

W lutym 2025r. uruchomiono mieszkanie treningowe. Jest to forma specjalistycznego wsparcia społecznego, która – przy zaangażowaniu zespołu profesjonalistów – przygotowuje osobę w kryzysie do prowadzenia samodzielnego, niezależnego życia. Obecnie w lokalu przebywa osoba z doświadczeniem bezdomności, która – po latach wykluczenia – rozpoczęła proces reintegracji społecznej i osobistego usamodzielniania się. Dzięki indywidualnej opiece psychologicznej oraz codziennej obecności opiekuna, krok po kroku odzyskuje utracone kompetencje życiowe i nabiera wiary w możliwość trwałej zmiany swojej sytuacji.

WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH

W terminie 18 czerwiec 2025r. – 25 czerwiec 2025r. przeprowadzono sondaż online za pomocą ankiet zamieszczonych na:

a) Stronie internetowej Gminy Włocławek:

<https://gmina.wloclawek.pl/www/ankieta-dotyczaca-diagnozy-potrzeb-i-potencjalu-spolecznosci-lokalnej-w-zakresie-uslug-spolecznych-swiadczonych-na-terenie-gminy-wloclawek/>;

⁵⁰ Urząd Gminy Włocławek, *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok, 2024 rok*

b) Biuletynie Informacji Publicznej:

<https://bip.gops.wloclawek.pl/ankieta-diagnoza-potrzeb-i-potencjalu-spoleczności-lokalnej-w-zakresie-usług-społecznych-swiadczonych-na-terenie-gminy>

c) Stronie Facebook:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61563061787103>

Każdy z respondentów został poinformowany o celu badania oraz został zapewniony o zachowaniu anonimowości.

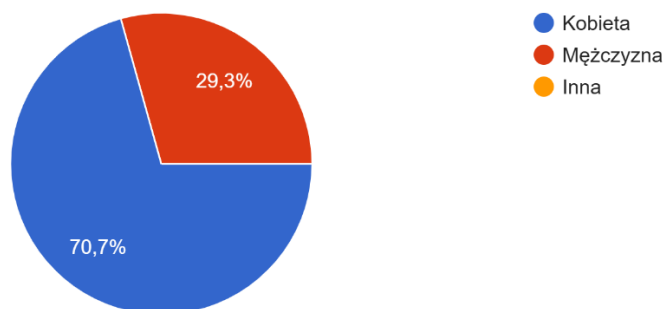
1. Charakterystyka Badanej Populacji

Ta sekcja przedstawia demograficzny i społeczny profil respondentów.

Wykres 8. Struktura płci respondentów

Płeć:

75 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

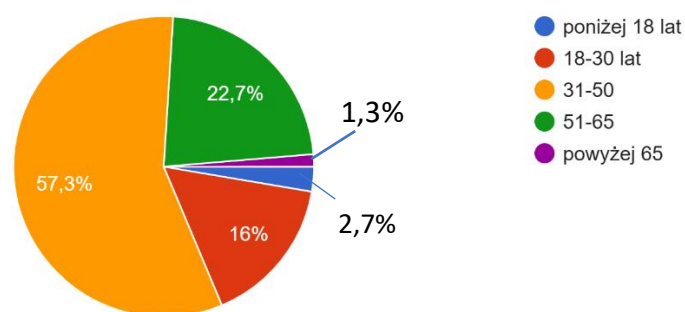
Wykres przedstawia rozkład płci wśród 75 uczestników badania. Jest to wykres kołowy, który w sposób graficzny ilustruje proporcje kobiet i mężczyzn w próbie badawczej.

Analiza danych prezentowanych jednoznacznie wskazuje na wyraźną dominację kobiet w badanej populacji. Stanowią one aż 70,7% wszystkich respondentów. Natomiast udział mężczyzn w próbie jest znacznie mniejszy i wynosi 29,3%.

Wskazane proporcje podkreślają specyficzną strukturę płciową badanej grupy, gdzie liczba kobiet ponad dwukrotnie przewyższa liczbę mężczyzn. Ten rozkład płci jest istotnym elementem charakterystyki badanej populacji i może mieć wpływ na specyfikę zgłaszanych potrzeb, problemów oraz preferencji w dalszych częściach badania, z uwagi na potencjalne różnice w perspektywach i doświadczeniach życiowych kobiet i mężczyzn. Brak wskazań na kategorię "Inna" świadczy o binarnym podziale płciowym w niniejszej próbie.

Wykres 9. Struktura wiekowa respondentów

Wiek:
75 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres prezentuje rozkład wieku 75 uczestników badania. Jest to wykres kołowy, który wizualizuje proporcje poszczególnych grup wiekowych w badanej próbie.

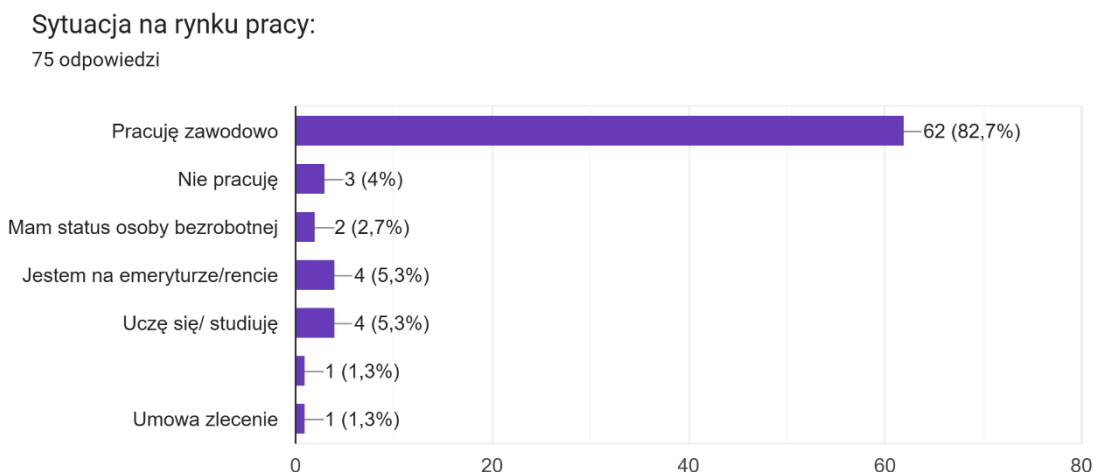
Analiza danych jednoznacznie wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym i przedemerytalnym w badanej populacji. Zdecydowanie największą grupę stanowią respondenci w przedziale wiekowym 31-50 lat, którzy odpowiadają za 57,3% ogółu badanych. Ta liczna grupa jest kluczowa dla zrozumienia dynamiki potrzeb społecznych, jako że są to osoby często aktywne zawodowo, z rodzinami i różnorodnymi zobowiązaniami.

Kolejnymi znaczącymi segmentami są osoby w wieku 51-65 lat, stanowiące 22,7% próby, co odzwierciedla obecność grupy przedemerytalnej, oraz osoby w wieku 18-30

lat, reprezentujące 16% respondentów, czyli młodych dorosłych. Te trzy grupy łącznie stanowią zdecydowaną większość badanej populacji, co kieruje uwagę na ich specyficzne potrzeby i wyzwania.

Najmniej licznie reprezentowane są skrajne grupy wiekowe. Respondenci poniżej 18 roku życia stanowią jedynie 2,7% próby, co oznacza, że badanie koncentrowało się głównie na osobach dorosłych. Podobnie, osoby powyżej 65 lat stanowią najmniejszy segment, z udziałem zaledwie 1,3% respondentów. Taki rozkład wiekowy wskazuje, że zebrane dane będą przede wszystkim odzwierciedlać perspektywy i potrzeby dorosłej, aktywnej części społeczności Gminy Włocławek, z mniejszym uwzględnieniem perspektywy dzieci, młodzieży czy najstarszych seniorów.

Wykres 10. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres przedstawia rozkład aktywności zawodowej wśród 75 uczestników badania. Jest to wykres słupkowy poziomy, który klarownie obrazuje proporcje poszczególnych kategorii statusu na rynku pracy.

Analiza danych prezentowanych na wykresie wskazuje na zdecydowaną dominację osób aktywnych zawodowo w badanej populacji. Aż 82,7% respondentów deklaruje, że pracuje zawodowo, co stanowi ogromną większość i podkreśla wysoką aktywność

zawodową w tej grupie. Ten wynik jest kluczowy dla zrozumienia perspektyw i potrzeb badanych, sugerując, że ich wyzwania i oczekiwania mogą być silnie powiązane z kontekstem zawodowym.

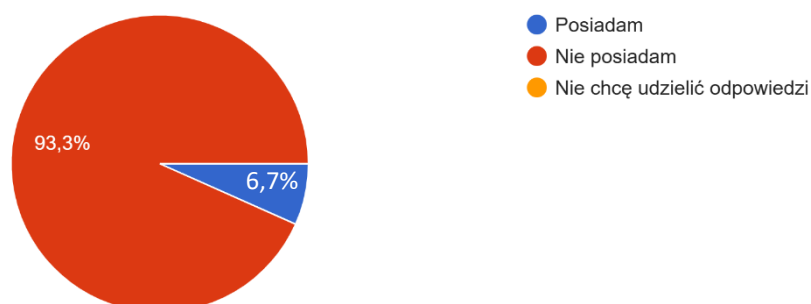
Pozostałe kategorie statusu zawodowego stanowią znacznie mniejsze odsetki. Osoby niepracujące to 4% respondentów. Zarówno osoby będące na emeryturze/rencie, jak i osoby uczące się/studiujące, stanowią po **5,3%** badanej próby. Status osoby bezrobotnej dotyczy 2,7% respondentów. W kategorii „Inne” (2,6%) jeden z respondentów poinformował, że jest zatrudniony na podstawie umowy zlecenie, natomiast kolejny nie wskazał swojej sytuacji na rynku pracy.

Podsumowując, struktura statusu zawodowego respondentów charakteryzuje się bardzo wysokim udziałem osób pracujących zawodowo. Oznacza to, że badanie dotyczyło przede wszystkim aktywnej części społeczności, a ich spostrzeżenia i opinie będą w dużej mierze odzwierciedlały perspektywę osób zaangażowanych w rynek pracy. Nieliczne grupy osób nieaktywnych zawodowo (bezrobotni, emeryci/renciści, uczący się) stanowią margines badanej próby.

Wykres 11. Respondenci z orzeczeniem o niepełnosprawności

Czy posiada Pan/Pani orzeczenie o niepełnosprawności?

75 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres przedstawia proporcje uczestników badania posiadających orzeczenie o niepełnosprawności wśród ogólnej liczby 75 respondentów. Jest to wykres kołowy,

który wizualnie obrazuje rozkład odpowiedzi na pytanie "Czy posiada Pan/Pani orzeczenie o niepełnosprawności?".

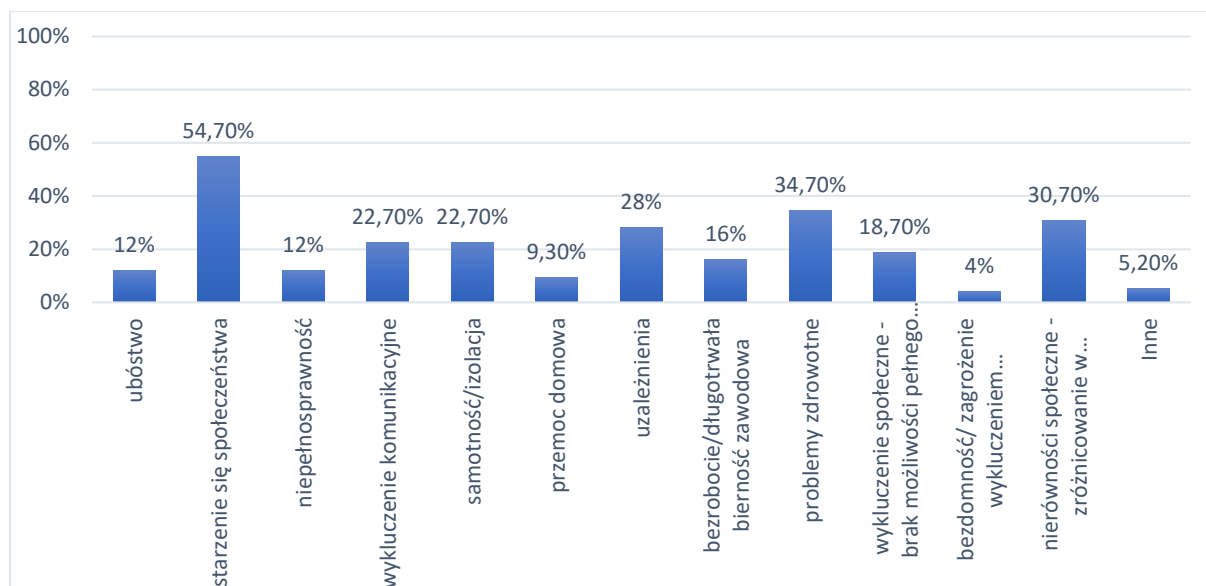
Analiza danych prezentowanych na wykresie kołowym ukazuje, że zdecydowana większość badanych nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Aż 93,3% respondentów deklaruje, że nie posiada takiego orzeczenia. To świadczy o tym, że badana próba składa się w przeważającej mierze z osób bez formalnie potwierdzonej niepełnosprawności.

Nieliczny, ale istotny odsetek respondentów – dokładnie 6,7% – potwierdził posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności. Ta grupa stanowi ważny segment w kontekście planowania i świadczenia usług społecznych. Mimo że jest to mniejszość w badanej próbie, ich obecność podkreśla potrzebę uwzględnienia specyficznych potrzeb i wyzwań, z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnościami. Informacja ta jest kluczowa dla zapewnienia inkluzywności i dostępności oferowanego wsparcia w Gminie Włocławek. Wykres nie wskazuje na żadne odpowiedzi z kategorii "Nie chcę udzielić odpowiedzi", co oznacza pełną deklaratywność respondentów w tym aspekcie.

2. Różnicowanie potrzeb Mieszkańców Gminy Włocławek

Pierwsza część badania skupiła się na identyfikacji problemów społecznych oraz grup wymagających szczególnego wsparcia.

Wykres 12. Najczęściej występujące problemy społeczne w środowisku respondentów

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza danych z tego wykresu ujawnia istotne spostrzeżenia dotyczące priorytetów społecznych w gminie. Jest to wykres słupkowy, a charakter pytania wielokrotnego wyboru oznacza, że sumy procentowe przekraczają 100%, co pozwala na identyfikację wielu jednocześnie dostrzeganych problemów. Zdecydowanie najczęściej wskazywanym problemem jest starzejące się społeczeństwo, odnotowując aż 54,70% wskazań. Ten wysoki odsetek, znacząco przewyższający inne kategorie, świadczy o głębokiej i powszechnej świadomości społecznej w zakresie zmian demograficznych i związanych z nimi wyzwań. Może to jednoznacznie sugerować rosnące zapotrzebowanie na szereg usług, takich jak wsparcie opiekuńcze, programy dla seniorów, zwiększony dostęp do opieki zdrowotnej, a także wyzwania związane z utrzymaniem aktywności i pełnej integracji osób starszych w lokalnej społeczności.

Drugim co do częstości wskazań problemem są problemy zdrowotne, wymienione przez 34,70% respondentów. Jest to znaczący wynik, który odzwierciedla powszechne obawy społeczeństwa dotyczące zarówno dostępności, jak i jakości usług medycznych. Kwestia ta jest szczególnie istotna w kontekście starzejącej się populacji, dla której zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną naturalnie wzrasta.

Na trzecim miejscu, z porównywalnym odsetkiem wskazań, plasują się nierówności społeczne (30,70%) oraz uzależnienia (28%). Wysoki odsetek dotyczący nierówności społecznych, obejmujących różnice w dochodach, dostępie do edukacji czy ogólnej jakości życia, wskazuje na odczuwane przez mieszkańców dysproporcje, które mogą prowadzić do poczucia niesprawiedliwości i wykluczenia. Jednocześnie znaczący wynik dla uzależnień podkreśla rosnący niepokój związany z nadużywaniem substancji psychoaktywnych lub innymi formami uzależnień w lokalnej społeczności, co bezwzględnie wymaga skutecznych działań prewencyjnych i terapeutycznych.

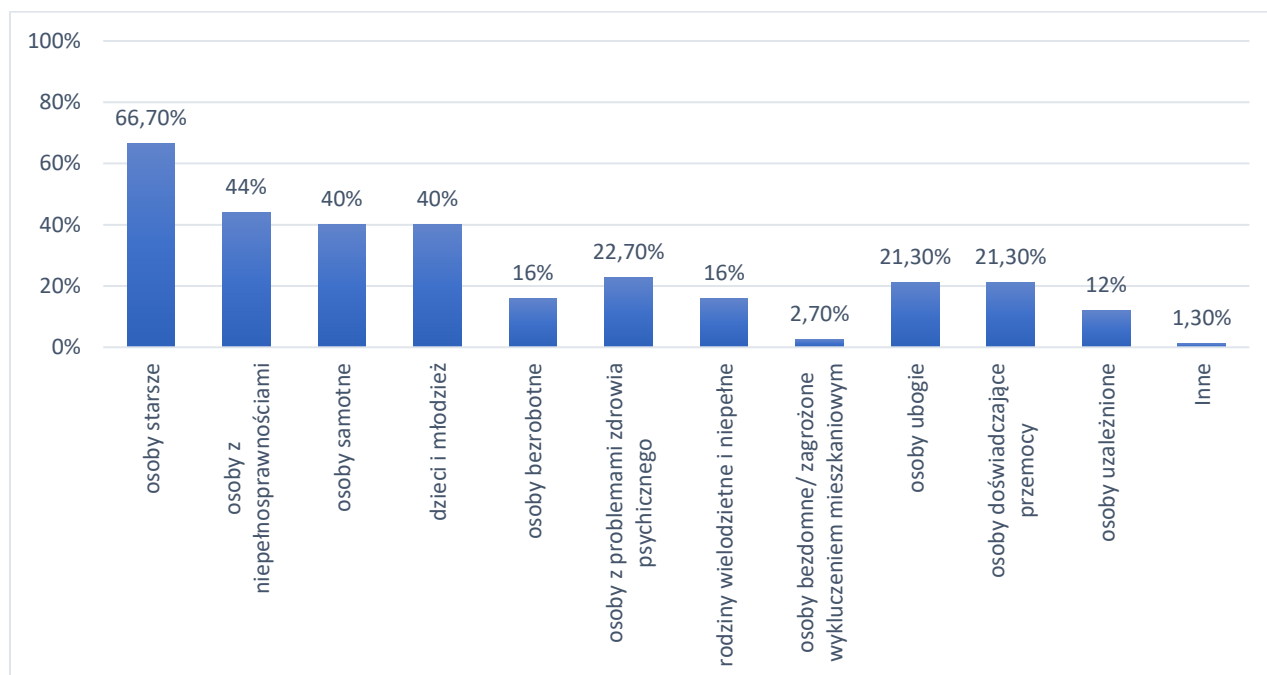
Kolejnymi problemami, które zostały równie często wskazane przez respondentów, są wykluczenie komunikacyjne (22,70%) oraz samotność i izolacja społeczna (22,70%). Ograniczony dostęp do transportu publicznego może poważnie utrudniać codzienne funkcjonowanie, dostęp do pracy, edukacji czy niezbędnych usług, zwłaszcza na obszarach o słabszej infrastrukturze transportowej. Samotność i izolacja społeczna, z drugiej strony, świadczą o pilnej potrzebie wzmocnienia więzi społecznych, aktywnego budowania wspólnoty i oferowania programów integracyjnych, które przeciwdziałają poczuciu osamotnienia.

Wśród pozostałych problemów, choć z niższymi odsetkami, odnotowano bezrobocie i długotrwałe bezrobocie (16%) oraz ubóstwo (12%), co wskazuje na utrzymujące się, choć mniej dominujące, wyzwania ekonomiczne. Niepełnosprawność (12%) i przemoc domowa (9,30%) to również istotne kwestie społeczne, wymagające specjalistycznego wsparcia i interwencji systemowych. Najniższy odsetek, wynoszący 4%, odnotowano dla problemu "wykluczenia społecznego - brak możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym". Co ciekawe, wskazanie na "Inne" problemy (5,20%) rozszerzyło perspektywę o kwestie takie jak nierówny dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci, związany z godzinami pracy rodziców i wyzwaniami transportowymi, oraz brak dostępu do szybkiego internetu (światłowód), co wskazuje na niedobory w obszarze infrastruktury cyfrowej.

Podsumowując, analiza jasno wskazuje, że mieszkańcy Gminy Włocławek postrzegają proces starzenia się społeczeństwa jako największe wyzwanie demograficzne i społeczne. Problemy zdrowotne, nierówności społeczne i uzależnienia stanowią kolejne priorytety w ich ocenie. Znaczące odsetki wskazań dla wykluczenia komunikacyjnego i izolacji społecznej również podkreślają potrzebę rozwoju usług

dostępnych i integrujących. Te spójne wyniki dostarczają cennych i precyzyjnych wskazówek dla planowania strategii rozwoju usług społecznych, nakierowanych na najbardziej palące potrzeby lokalnej społeczności.

Wykres 13. Grupy społeczne wymagające szczególnego wsparcia zdaniem respondentów

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres przedstawia wyniki badania, w którym respondenci wskazywali, które grupy społeczne w ich opinii najbardziej potrzebują szczególnego wsparcia. Jest to wykres słupkowy, a charakter pytania wielokrotnego wyboru oznacza, że sumy procentowe przekraczają 100%, co pozwala na identyfikację wielu jednocześnie dostrzeganych potrzeb.

Analiza danych z tego wykresu jednoznacznie wskazuje, że osoby starsze są postrzegane jako grupa wymagająca najpilniejszego wsparcia, z dominującym wynikiem 66,7% wskazań. Ten znaczący odsetek silnie koreluje z wcześniej zidentyfikowanym problemem starzejącego się społeczeństwa i podkreśla pilną potrzebę zwiększenia opieki, rozszerzenia zakresu usług oraz intensyfikacji działań

integracyjnych skierowanych do seniorów. To wskazuje na głęboką świadomość społeczną dotyczącą wyzwań związanych ze starzeniem się populacji.

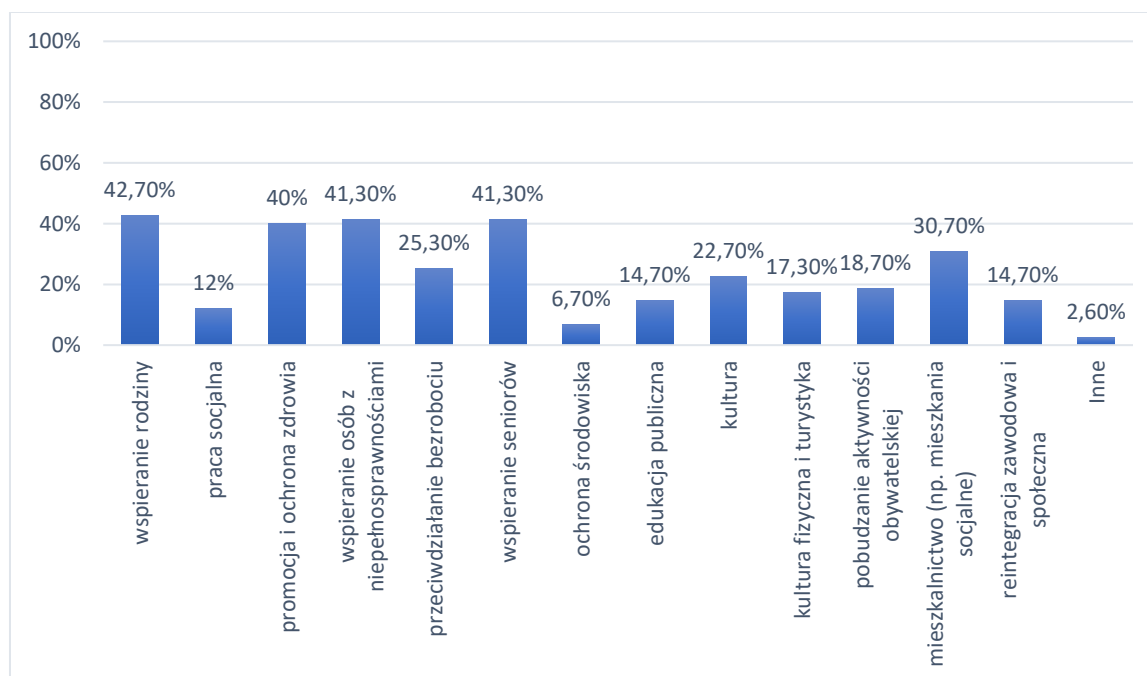
Drugą co do częstości wskazań grupą są osoby z niepełnosprawnościami, wymienione przez 44% respondentów. Taki wynik świadczy o rosnącej świadomości istnienia barier – zarówno architektonicznych, jak i społecznych – które utrudniają pełne uczestnictwo tych osób w życiu publicznym i społecznym. Podkreśla to również konieczność uruchomienia bardziej dostępnych usług publicznych oraz aktywnych działań na rzecz pełnego włączania osób z niepełnosprawnościami w lokalne inicjatywy.

Równie wysoki odsetek, bo 40%, uzyskały dwie grupy: osoby samotne oraz dzieci i młodzież. Wskazanie na osoby samotne może świadczyć o rosnącym poczuciu osamotnienia i braku silnych więzi międzyludzkich w społeczności, co podkreśla potrzebę budowania lokalnych sieci wsparcia i inicjatyw przeciwdziałających izolacji. Równolegle, wysokie wskazania dla dzieci i młodzieży świadczą o dostrzeganiu przez respondentów licznych wyzwań stojących przed młodszym pokoleniem. Wyzwania te mogą obejmować kryzysy psychiczne, presję społeczną, trudności edukacyjne czy potrzebę zapewnienia odpowiedniego rozwoju i bezpieczeństwa w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Pozostałe grupy, choć rzadziej wskazywane, również stanowią istotny segment populacji wymagającej wsparcia. Osoby bezrobotne (16%) wciąż potrzebują wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej. Osoby z problemami zdrowia psychicznego (22,70%) oraz rodziny wielodzietne i niepełne (16%) to grupy, które wymagają specyficznego, często wielowymiarowego wsparcia, zarówno psychologicznego, jak i społecznego. Z kolei osoby bezdomne i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym (21,30%) oraz osoby ubogie (21,30%) wskazują na utrzymujące się problemy socjoekonomiczne, wymagające interwencji w obszarze zabezpieczenia społecznego i mieszkalnictwa. Problem osób doświadczających przemocy (12%) oraz osób uzależnionych (12%) również jest istotny, podkreślając potrzebę rozwoju programów prewencyjnych i interwencyjnych. W kategorii "Inne" (1,30%) wskazano na brak takich grup.

Podsumowując, analiza Wykresu jasno demonstruje, że najpilniejsze potrzeby wsparcia w Gminie Włocławek koncentrują się wokół osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób samotnych oraz dzieci i młodzieży. Te wyniki stanowią kluczową podstawę do strategicznego planowania i adresowania działań w ramach lokalnej polityki społecznej, ukierunkowując zasoby na grupy najbardziej narażone i wymagające szczególnej uwagi.

Wykres 14. Obszary usług społecznych wymagające priorytetowego rozwoju zdaniem respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Wykres prezentuje perspektywę respondentów na temat tego, które obszary usług społecznych powinny być priorytetowo rozwijane w Gminie Włocławek. Jako wykres słupkowy, odzwierciedla on odsetek wskazań dla poszczególnych kategorii, a charakter pytania wielokrotnego wyboru sprawia, że sumy procentowe przekraczają 100%, co umożliwia jednocześnie wskazanie wielu obszarów.

Analiza danych z tego wykresu ujawnia kluczowe kierunki, na które mieszkańcy oczekują skupienia uwagi w polityce społecznej. Zdecydowanie najwyżej oceniane są dwie kategorie, które otrzymały niemal identyczne poparcie: wspieranie rodzin

(42,70%) oraz wspieranie seniorów (41,30%), ex aequo z wspieraniem osób z niepełnosprawnościami (41,30%). To niemal równomierne rozłożenie priorytetów wskazuje na silne zapotrzebowanie na usługi wspierające podstawowe struktury społeczne – rodziny – oraz na specjalistyczne wsparcie dla dwóch najbardziej wrażliwych grup demograficznych. Wzmocnienie struktur rodzinnych i dostępność usług wspierających ich funkcjonowanie jest postrzegane jako fundamentalne. Jednocześnie, wysokie wskazania dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami podkreślają potrzebę rozwoju kompleksowego wsparcia, obejmującego zarówno infrastrukturę dostosowaną do ich potrzeb, jak i programy integracyjne czy opiekuńcze.

Kolejnym obszarem o wysokim priorytecie jest promocja i ochrona zdrowia, wskazana przez 40% respondentów. Ten znaczący wynik może wynikać z rosnącej świadomości społecznej w kwestii profilaktyki zdrowotnej, a także z obaw związanych z dostępem do opieki medycznej, co stanowiło również istotny problem w poprzednich analizach. Potwierdza to konieczność inwestowania w zdrowie publiczne i edukację zdrowotną.

Istotnym kierunkiem rozwoju jest również przeciwdziałanie bezrobociu (25,30%), co wskazuje na utrzymującą się świadomość istnienia problemów na rynku pracy, mimo stosunkowo wysokiej aktywności zawodowej w badanej grupie. Z kolei mieszkalnictwo i reintegracja społeczna (30,70%) otrzymują zauważalne poparcie, co sugeruje dostrzeganie problemów związanych z dostępem do mieszkań oraz potrzebę wspierania osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym i społecznym.

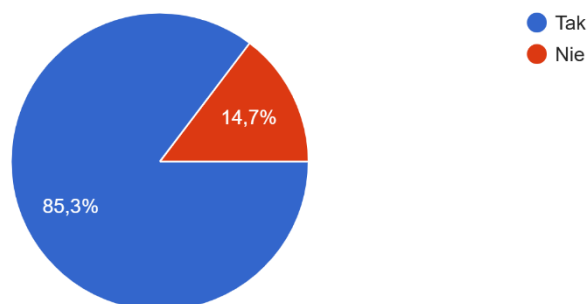
Wśród pozostałych obszarów, które również wymagają uwagi, respondenci wskazywali na edukację publiczną (14,70%), co może dotyczyć zarówno edukacji formalnej, jak i dostępu do kursów czy szkoleń dla dorosłych. Pobudzanie aktywności obywatelskiej (18,70%) jest istotne z perspektywy budowania społeczeństwa obywatelskiego i partycypacji. Kultura (22,70%) i organizacja czasu wolnego, turystyka (17,30%) są postrzegane jako ważne elementy budowania jakości życia i integracji społecznej, choć z mniejszym priorytetem niż podstawowe wsparcie. Najniższe wskazania, choć nadal obecne, odnotowano dla pracy socjalnej (12%) oraz ochrony środowiska (6,70%). Kategoria "Inne" (2,60%) wskazuje na możliwość istnienia specyficznych, indywidualnych potrzeb, które nie mieszczą się w zaproponowanych ramach, tj.: „dostęp do szybkiego internetu”, „przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu”.

Podsumowując, analiza Wykresu 7 wyraźnie wskazuje na skoncentrowane oczekiwania mieszkańców Gminy Włocławek w zakresie wspierania rodzin, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Promocja zdrowia oraz mieszkalnictwo i reintegracja społeczna również stanowią znaczące priorytety. Te preferencje stanowią solidną podstawę do ukierunkowania przyszłych inwestycji i programów w obszarze usług społecznych, zapewniając ich adekwatność do faktycznych potrzeb lokalnej społeczności.

3. Znaczenie dla mieszkańców gminy Włocławek świadczonych usług społecznych

Wykres 15. Znajomość działalności CUS

Czy znasz działalność Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek?
75 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne

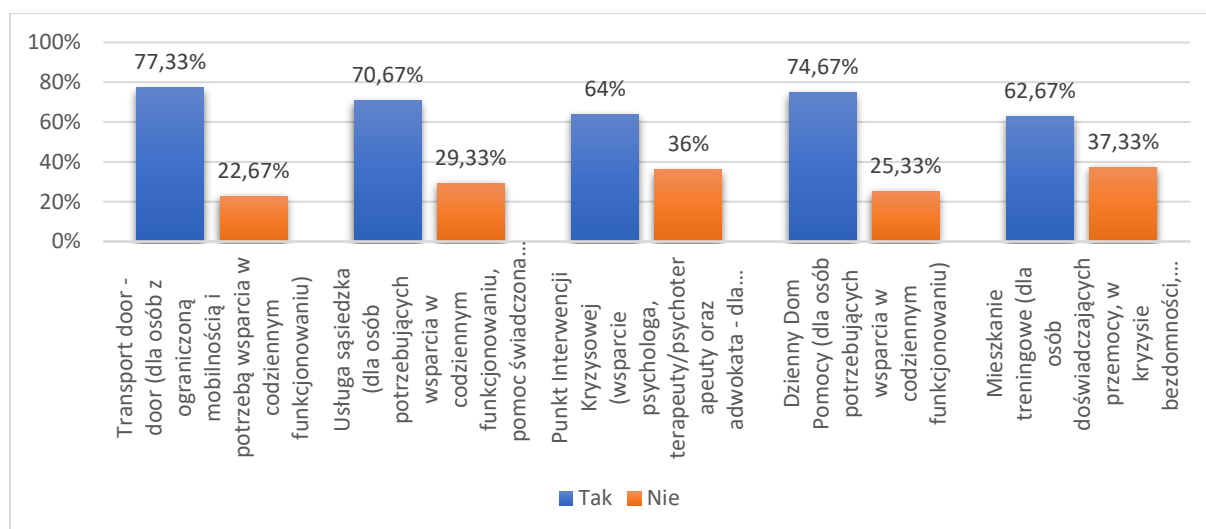
Wykres przedstawia wyniki badania, w którym respondenci odpowiadali na pytanie: "Czy znasz działalność Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek?". Jest to wykres kołowy, który wizualnie obrazuje proporcje osób deklarujących znajomość działalności CUS w stosunku do tych, którzy jej nie znają, spośród 75 badanych.

Analiza danych prezentowanych na wykresie kołowym ujawnia bardzo wysoki poziom znajomości działalności Centrum Usług Społecznych w lokalnej społeczności. Zdecydowana większość respondentów, bo aż 85,3%, deklaruje znajomość

działalności CUS. Ten wynik świadczy o znaczącej widoczności i rozpoznawalności tej instytucji wśród mieszkańców Gminy Włocławek. Może to wskazywać na efektywne działania informacyjne i promocyjne prowadzone przez CUS, a także na jego ugruntowaną pozycję w świadomości społecznej.

Jedynie 14,7% respondentów odpowiedziało, że nie zna działalności Centrum Usług Społecznych. Ten stosunkowo niski odsetek osób niezaznajomionych z instytucją sugeruje, że CUS skutecznie dociera do szerokiego grona odbiorców. Wysoki poziom znajomości jest kluczowy dla efektywnego korzystania z oferowanych usług i budowania zaufania mieszkańców do dostępnego wsparcia.

Wykres 16. Znajomość usług wdrożonych przez CUS

Źródło: Opracowanie własne

Niniejszy wykres przedstawia poziom znajomości pięciu kluczowych usług świadczonych przez Centrum Usług Społecznych (CUS), wyrażony w procentach respondentów, którzy zadeklarowali, że słyszeli („Tak”) lub nie słyszeli („Nie”) o danej usłudze.

Analizując poszczególne kategorie, zauważalny jest zróżnicowany poziom świadomości wśród odbiorców. Usługa Transport door-to-door (dla osób z ograniczoną mobilnością i potrzebą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu) wyróżnia się najwyższą rozpoznawalnością, gdzie zdecydowana większość, bo aż 77,33%

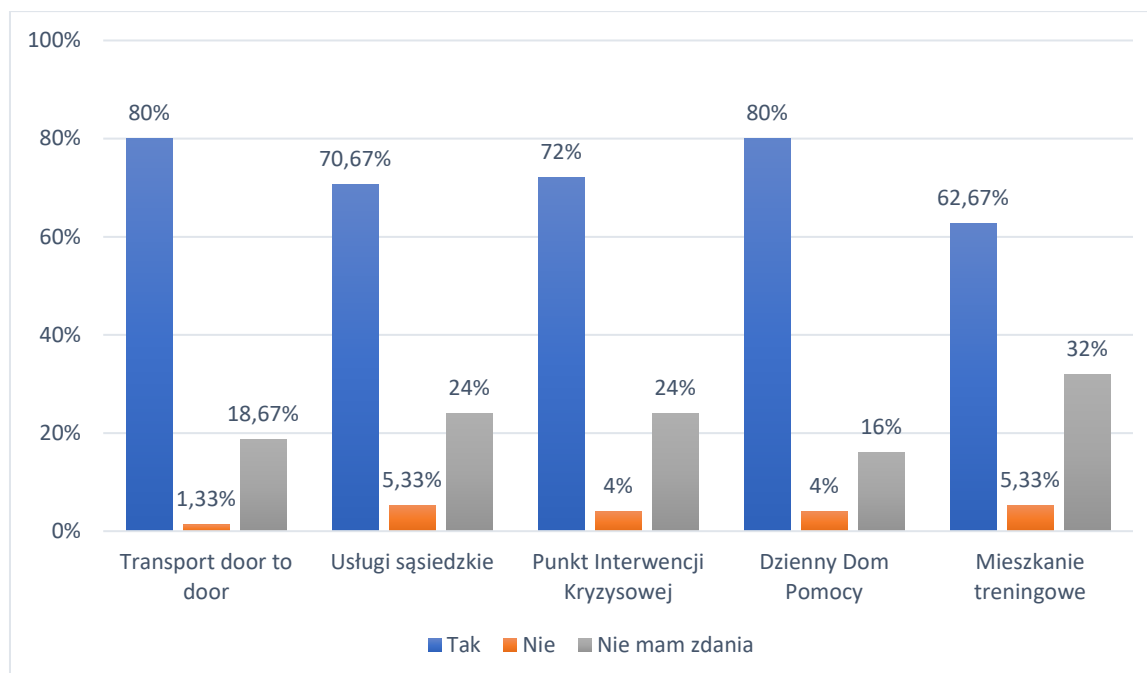
respondentów, deklaruje jej znajomość. Analogicznie, Dzienny Dom Pomocy (dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu) również cieszy się bardzo wysokim wskaźnikiem świadomości, odnotowując 74,67% pozytywnych odpowiedzi. Te dwie usługi wydają się być najbardziej znane i prawdopodobnie najlepiej komunikowane lub najczęściej poszukiwane przez społeczność.

Wysoki poziom znajomości charakteryzuje również Usługę sąsiedzką, o której słyszało 70,67% badanych. Jest to wynik świadczący o dobrej widoczności tej formy wsparcia.

Nieco niższy, ale wciąż znaczący, poziom świadomości dotyczy Punktu Interwencji Kryzysowej (wsparcie psychologa, terapeuty/psychoterapeuty oraz adwokata) gdzie 64% respondentów zna tę usługę. To sugeruje, że choć jest ona rozpoznawalna, istnieje pewna grupa osób, która nie jest świadoma jej istnienia. Natomiast Mieszkanie treningowe (dla osób doświadczających przemocy, bądź w kryzysie bezdomności) jest usługą o najniższej rozpoznawalności spośród prezentowanych, z 62,67% respondentów deklarujących znajomość. Ta usługa ma jednocześnie najwyższy odsetek osób, które o niej nie słyszały (37,33%).

Podsumowując, ogólny obraz wskazuje, że usługi CUS są w większości dobrze rozpoznawalne przez respondentów, zwłaszcza te dotyczące bezpośredniego wsparcia w mobilności i codziennym funkcjonowaniu. Istnieją jednak obszary, takie jak Punkt Interwencji Kryzysowej i Mieszkanie Treningowe, gdzie odsetek osób nieświadomych istnienia tych usług jest wyższy, co może wskazywać na potrzebę dalszych działań informacyjnych i promocyjnych w celu zwiększenia ich rozpoznawalności i dostępności dla wszystkich potencjalnych beneficjentów.

**Wykres 17. Adekwatność usług wdrożonych przez CUS do potrzeb mieszkańców
zdaniem respondentów**

Źródło: Opracowanie własne.

Niniejszy wykres przedstawia stosunek respondentów do pięciu usług wdrożonych przez Centrum Usług Społecznych (CUS), wyrażony w procentach odpowiedzi "Tak", "Nie" oraz "Nie mam zdania" dla każdej z usług. Analiza danych pozwala na ocenę percepcji i akceptacji poszczególnych form wsparcia.

W przypadku usługi Transport door-to-door, zauważalna jest bardzo wysoka akceptacja, gdzie aż 80% respondentów wyraża pozytywny stosunek ("Tak"). Zaledwie 1,33% deklaruje negatywny stosunek ("Nie"), a 18,67% nie ma zdania. To wskazuje na silne poparcie społeczne dla tej formy wsparcia mobilności.

Usługi sąsiedzkie również cieszą się znaczącą akceptacją, z 70,67% respondentów wyrażających pozytywny stosunek. Negatywny stosunek ("Nie") odnotowuje 5,33%, natomiast 24% respondentów nie ma zdania na ten temat.

Dla Punktu Interwencji Kryzysowej odsetek pozytywnych odpowiedzi wynosi 72%, co świadczy o wysokiej akceptacji tej usługi. Zaledwie 4% respondentów ma negatywny stosunek, a 24% nie zajmuje stanowiska.

Dzienny Dom Pomocy jest usługą o najwyższym wskaźniku pozytywnego stosunku, osiągając 80% odpowiedzi "Tak". Jest to wartość identyczna jak w przypadku transportu door-to-door, co podkreśla bardzo silne poparcie społeczne. Negatywny stosunek wyraża tylko 4% respondentów, a 16% nie ma zdania.

Ostatnia kategoria, Mieszkanie treningowe, wykazuje nieco niższy, ale wciąż znaczący poziom akceptacji, z 62,67% pozytywnych odpowiedzi. Odsetek negatywnych odpowiedzi wynosi 5,33%, natomiast grupa respondentów "Nie mam zdania" jest w tym przypadku największa i wynosi 32%.

Podsumowując, analiza wykresu wskazuje na ogólnie bardzo wysoki poziom akceptacji dla usług wdrożonych przez CUS. Usługi takie jak Transport door-to-door i Dzienny Dom Pomocy cieszą się niemalże powszechnym poparciem. Usługi sąsiedzkie oraz Punkt Interwencji Kryzysowej również spotykają się z dużą aprobatą. Mieszkanie treningowe, choć akceptowane przez większość, charakteryzuje się największym odsetkiem osób niezdecydowanych, co może sugerować potrzebę dalszych działań informacyjnych w celu zwiększenia świadomości na temat tej konkretnej formy wsparcia i rozwiania ewentualnych wątpliwości.

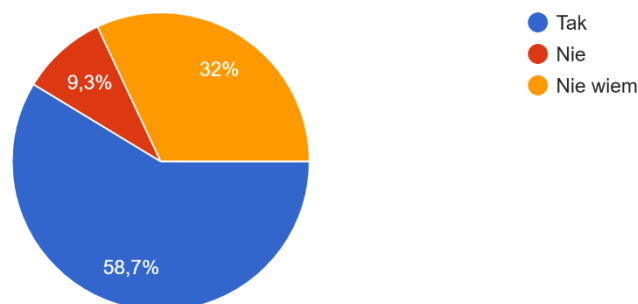
4. Potencjał społeczności lokalnej

Ta sekcja bada stopień świadomości mieszkańców na temat lokalnego potencjału wsparcia oraz ich gotowość do angażowania się w działania na rzecz społeczności.

Wykres 18. Znajomość potencjału społeczności lokalnej

Czy w Pana/Pani okolicy działają osoby, grupy lub instytucje, które aktywnie wspierają mieszkańców?

75 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne.

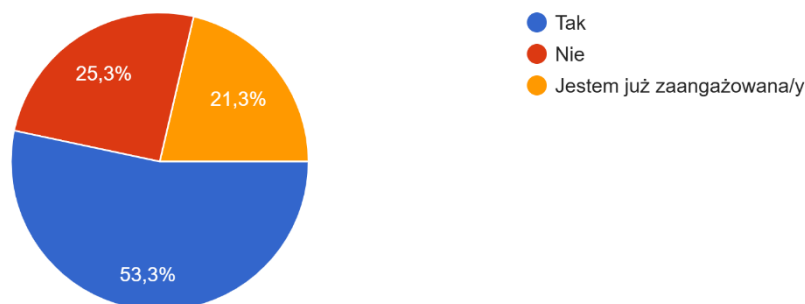
Analiza potencjału społeczności lokalnej wykazała, że ponad połowa respondentów (ok. 59%) dostrzega w swoim otoczeniu osoby, grupy lub instytucje aktywnie angażujące się w działania na rzecz innych mieszkańców. Jest to pozytywny sygnał, świadczący o istnieniu lokalnych liderów i inicjatyw społecznych, które wzmacniają więzi i budują kapitał społeczny.

Jednocześnie, 32% badanych przyznało, że nie ma wiedzy na temat takich działań. Może to sugerować ograniczoną komunikację na temat lokalnych inicjatyw lub ich niewystarczającą widoczność. W tym kontekście, warto rozważyć działania informacyjne i promujące aktywność społeczną na poziomie lokalnym.

Wykres 19. Gotowość do zaangażowania się na rzecz społeczności lokalnej przez respondentów

Czy był(a)by Pan/Pani gotów/gotowa zaangażować się w działania na rzecz społeczności lokalnej (np. wolontariat, organizacja wydarzeń, wsparcie sąsiedzkie)

75 odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne.

Niniejszy wykres kołowy przedstawia gotowość mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w rozwoju społeczności lokalnej, z uwzględnieniem takich form zaangażowania jak wolontariat, organizacja wydarzeń czy wsparcie sąsiedzkie. Badanie zostało przeprowadzone na próbie 75 odpowiedzi.

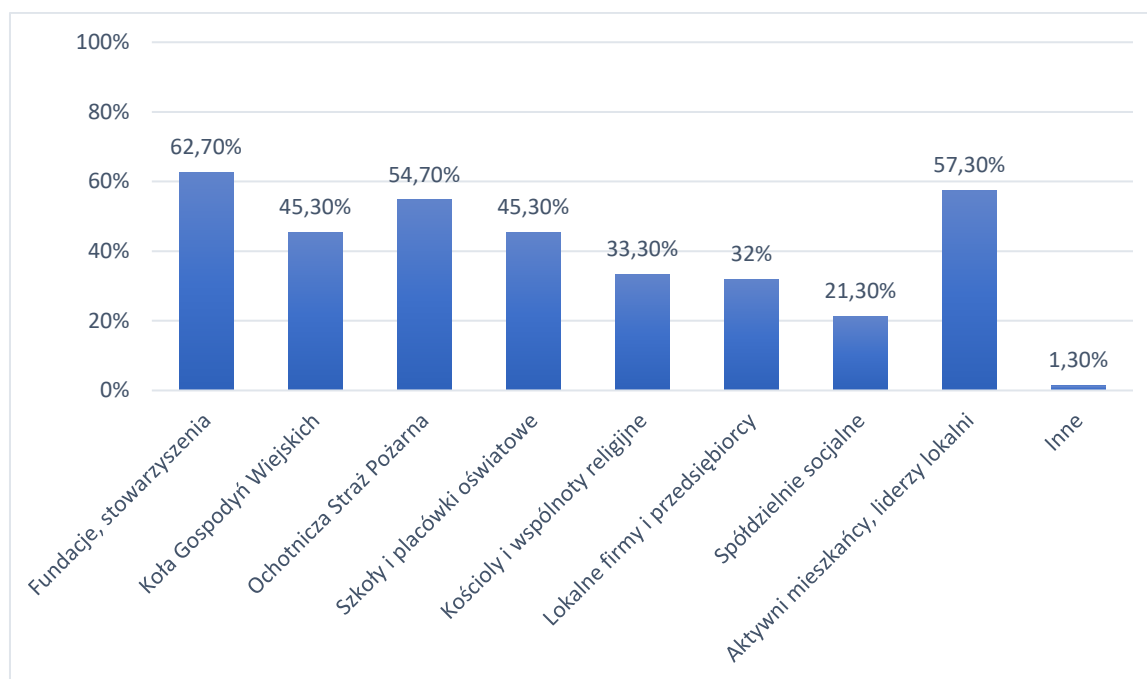
Z analizy danych wynika, że ponad połowa respondentów, dokładnie 53,3%, deklaruje gotowość do zaangażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej. Jest to najbardziej liczna grupa, co świadczy o znacznym potencjale społecznym i otwartości mieszkańców na partycypację w życiu lokalnym.

Istotna część respondentów, wynosząca 21,3%, informuje, że jest już zaangażowana w tego typu działania. Ta grupa reprezentuje osoby aktywnie działające, które już teraz przyczyniają się do rozwoju społeczności, co wskazuje na istniejące zasoby ludzkie i inicjatywy społeczne.

Najmniejszą grupę stanowią osoby, które nie są gotowe do zaangażowania, obejmująca 25,3% respondentów. Ta część populacji nie wyraża chęci do aktywnego uczestnictwa w inicjatywach lokalnych.

Podsumowując, wykres ukazuje pozytywny obraz gotowości mieszkańców do działań na rzecz społeczności lokalnej. Większość respondentów albo jest już zaangażowana, albo deklaruje chęć do przyszłego uczestnictwa. Oznacza to, że społeczność lokalna dysponuje znacznym kapitałem społecznym, który może być wykorzystany do dalszego rozwoju i realizacji wspólnych inicjatyw.

Wykres 20. Potencjał lokalny do wykorzystania w zakresie usług społecznych

Źródło: opracowanie własne.

Niniejszy wykres słupkowy, zatytułowany "Możliwość wsparcia w zakresie usług społecznych przez inne podmioty", przedstawia percepcję respondentów na temat potencjalnych lokalnych podmiotów, które mogłyby wspierać działania w zakresie usług społecznych. Pytanie to było pytaniem wielokrotnego wyboru, co oznacza, że sumy procentowe nie muszą wynosić 100%.

Z analizy danych wynika, że Fundacje i stowarzyszenia są postrzegane jako najważniejszy potencjalny partner, wskazane przez 62,70% respondentów. To świadczy o dużym zaufaniu do sektora pozarządowego i jego roli w świadczeniu usług społecznych.

Na kolejnych miejscach pod względem wskazań znajdują się Aktywni mieszkańcy, liderzy lokalni, którzy zostali wymienieni przez 57,30% badanych. To podkreśla znaczenie kapitału społecznego i inicjatyw oddolnych w lokalnym wsparciu.

Ochotnicza Straż Pożarna również jest postrzegana jako istotny podmiot wspierający, wskazana przez 54,70% respondentów, co potwierdza jej ugruntowaną pozycję w społecznościach lokalnych.

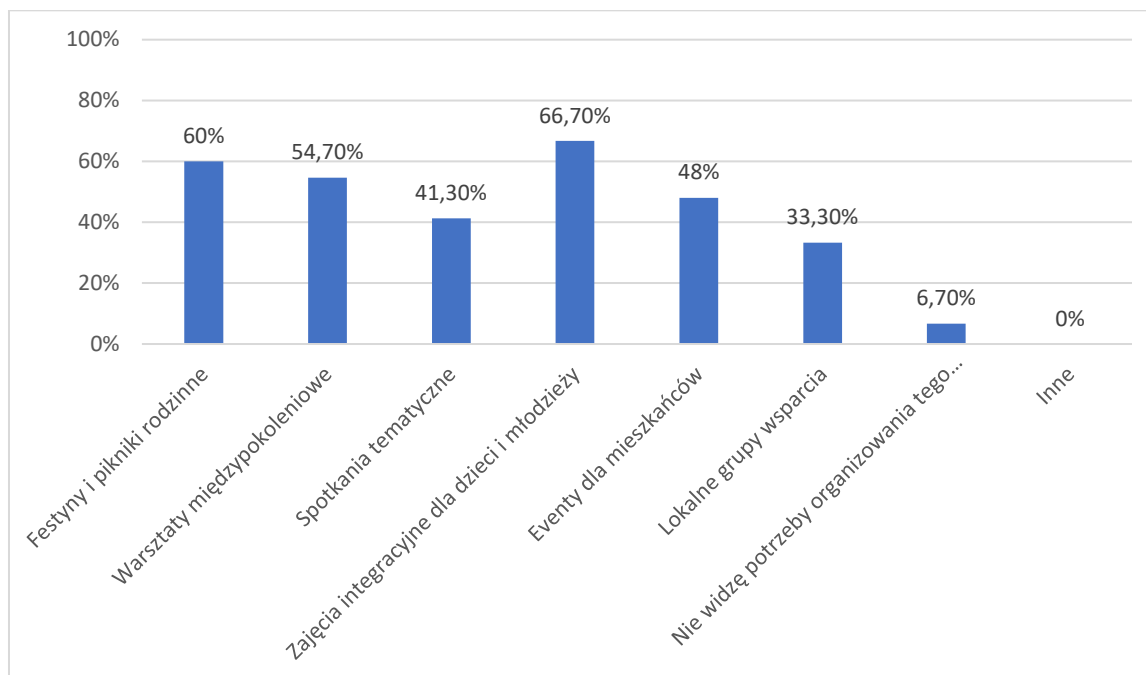
Koła Gospodyń Wiejskich oraz Szkoły i placówki oświatowe uzyskują podobne poziomy wskazań, odpowiednio 45,30% i 45,30%. To sugeruje, że obie te instytucje są postrzegane jako mające znaczący potencjał do działania na rzecz usług społecznych.

Mniejszy, ale nadal zauważalny, udział w potencjalnym wsparciu przypisuje się Kościołom i wspólnotom religijnym (33,30%), Lokalnym firmom i przedsiębiorcom (32%), oraz Spółdzielniom socjalnym (21,30%). Wskazania te świadczą o tym, że te podmioty również są brane pod uwagę jako potencjalni partnerzy, choć w mniejszym stopniu niż wyżej wymienione.

Kategoria "Inne" uzyskała jedynie 1,30% wskazań, co sugeruje, że respondenci w dużej mierze identyfikują potencjalnych partnerów w ramach przedstawionych opcji.

Podsumowując, wykres ukazuje szerokie spektrum podmiotów, które mieszkańcy postrzegają jako zdolne do wspierania usług społecznych na poziomie lokalnym. Największy potencjał przypisuje się organizacjom pozarządowym (fundacje, stowarzyszenia), aktywnym liderom społeczności oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, co odzwierciedla zaufanie do ich zaangażowania i możliwości działania. Wyniki te mogą służyć jako wskazówka dla instytucji odpowiedzialnych za rozwój usług społecznych w zakresie budowania partnerstw i wykorzystywania lokalnych zasobów.

Wykres 21. Formy aktywności społecznej lub kulturalnej wskazane przez respondentów jako potrzebne w celu budowania wspólnoty, więzi społecznych oraz integracji mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne.

Niniejszy wykres słupkowy obrazuje preferowane formy aktywności społeczno-kulturalnej respondentów, możliwość wielokrotnego wyboru oznacza, że sumy procentowe nie muszą wynosić 100%.

Na pierwsze miejsce wysunęły się inicjatywy skierowane do najmłodszych oraz rodzin. Najwyższy słupek (66,7 %) wskazuje, że dwie trzecie badanych uważa za priorytet organizowanie eventów dla dzieci i młodzieży – co sugeruje duże zapotrzebowanie na imprezy edukacyjno-rozrywkowe angażujące młode pokolenie. Tuż za nimi plasują się festyny i pikniki rodzinne (60 %), które traktowane są jako kluczowa forma integracji międzypokoleniowej w swobodnej, plenerowej atmosferze.

Warsztaty międzypokoleniowe cieszą się poparciem 54,7 % respondentów, co świadczy o otwartości lokalnej społeczności na wymianę doświadczeń między seniorami a młodszymi mieszkańcami. Z kolei ogólne eventy dla wszystkich mieszkańców – bez ograniczeń wiekowych – uzyskały 48 % głosów, potwierdzając potrzebę uniwersalnych, inkluzywnych spotkań budujących poczucie wspólnoty. Ponad 40 % respondentów (41,3 %) wskazało na potrzebę organizowania zajęć

integracyjnych dla dzieci i młodzieży, kładąc nacisk na aktywizację rówieśniczą i rozwój umiejętności społecznych najmłodszych.

Co ciekawe, lokalne grupy wsparcia – choć istotne – zostały wskazane przez 33,3 % badanych, co może oznaczać, że część mieszkańców bardziej skupia się na wydarzeniach masowych niż na formach wsparcia w mniejszym gronie. Zaledwie 6,7 % deklaruje brak potrzeby organizowania jakichkolwiek działań, co jasno pokazuje, iż społeczność jest otwarta na różnorodne formy aktywności. Brak odpowiedzi w kategorii „Inne” sugeruje, że zaproponowany katalog działań dobrze odpowiada oczekiwaniom badanej grupy.

Podsumowując, wykres wyraźnie wskazuje na konieczność priorytetowego rozwijania ofert dla dzieci, młodzieży i rodzin, przy jednoczesnym wspieraniu inicjatyw łączących różne pokolenia i budujących więzi sąsiedzkie.

UZUPEŁNIENIE WYNIKÓW: ROZMOWY SWOBODNE Z PRZEDSTAWICIELAMI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I UŻYTKOWNIKAMI USŁUG SPOŁECZNYCH

Włączenie głosów z rozmów swobodnych pozwala dostrzec doświadczenia i potrzeby grup, które w badaniu ilościowym zostały uwzględnione w niewielkim stopniu. Wśród takich grup znajdują się osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie, młodzież spoza dużych ośrodków oraz osoby wykluczone z rynku pracy. Dzięki tym wypowiedziom możliwe jest bardziej zniuansowane podejście do interpretacji wyników oraz uwzględnienie szerszego kontekstu społecznego Gminy Włocławek. Choć nie mają one charakteru statystycznie uogólnialnego, ich włączenie wzbogaca analizę i stanowi wartościowe uzupełnienie danych ilościowych.

Codzienna praca w obszarze usług społecznych pozwala na bezpośredni kontakt z osobami korzystającymi z różnych form wsparcia. Ich głosy stanowią cenne źródło wiedzy o faktycznych potrzebach, barierach i odczuwanej skuteczności działań podejmowanych na poziomie lokalnym. Poniżej przytoczono wybrane wypowiedzi beneficjentów, które najlepiej ilustrują kluczowe problemy i wartościową rolę usług społecznych w ich życiu.

Brak wsparcia rodziny, osamotnienie i potrzeba kontaktu

Wielu beneficjentów usług sąsiedzkich to osoby samotne, schorowane, często nieposiadające bliskiego wsparcia rodziny. Usługi realizowane przez opiekunów–sąsiadów są dla nich nie tylko pomocą w codziennych obowiązkach, ale także istotną formą kontaktów społecznych.

„Nie mam już nikogo bliskiego. Bez tej pomocy nie poradziłabym sobie z gotowaniem i sprzątaniem. Dobrze, że chociaż ktoś czasem przyjdzie, porozmawia.” (kobieta, 83 lata)

„Sąsiadka chodzi ze mną do lekarza, pomaga w aptece, czasem nawet coś ugotuje. Jakby jej nie było, to nie wiem, jak bym dał radę.” (mężczyzna, 76 lat)

Wykluczenie transportowe, komunikacyjne i cyfrowe

Bariera przestrzenna, szczególnie w mniej skomunikowanych wsiach, wpływa na pogłębienie izolacji i utrudnia dostęp do podstawowych usług – sklepów, lekarzy czy urzędów.

„Tu w pobliżu nie ma żadnego sklepu. Najbliższy jest gdzieś kilometr stąd, ale to dla mnie za daleko. Kiedyś był taki osiedlowy, ale go zlikwidowali.” (seniora, 78 lat)

„Tu rzadko chodzą autobusy. A jak się kończy rok szkolny, to już w ogóle nie ma czym się ruszyć. Człowiek czuje się odcięty od świata.” (senior, 81 lat)

Wprowadzenie usług typu door-to-door dla osób z ograniczoną mobilnością pozwoliło im na większą samodzielność i niezależność w dotarciu do placówek medycznych.

„W końcu nie muszę nikogo prosić. Dzwonię, umawiam i wiem, że dojadę na czas do szpitala.” (kobieta, 67 lat, osoba z niepełnosprawnością ruchową)

„Dużo rzeczy teraz załatwia się przez internet, a my starsi często nie mamy do tego dostępu albo zwyczajnie się boimy, że coś źle zrobimy. Mój wnuk mi pomaga, ale nie każdy ma kogo poprosić.” (emerytka, lat 72)

Trudności ekonomiczne, brak pracy i perspektyw

Osoby w wieku przedemerytalnym, szczególnie kobiety, często skarżą się na brak możliwości podjęcia zatrudnienia, co wiąże się zarówno z lokalnym rynkiem pracy, jak i z wiekiem oraz ograniczeniami zdrowotnymi.

„Do emerytury niewiele mi brakuje, ale nikt mnie już nie chce zatrudnić. Poza tym – tu nawet nie ma gdzie. Czasami coś dorobię przy cebuli.” (kobieta, 57 lat)

„Nie mogę znaleźć pracy. Nie mam prawa jazdy, żeby dojeżdżać do miasta, a zdrowie mi nie pozwala na robotę na budowie.” (mężczyzna, 49 lat)

Problemy psychiczne, przemoc i hejt

Z bezpłatnego wsparcia psychologicznego korzystają osoby w różnym wieku – zarówno ofiary przemocy domowej, jak i młodzież. W opinii wielu z nich najważniejszym atutem jest dostępność – w przeciwieństwie do długich kolejek w systemie publicznym.

„U psychologa w przychodni powiedzieli, że mam czekać 9 miesięcy. Tu umówiłam się w tydzień. Kto by wytrzymał tyle w domu z takim napięciem?” (kobieta, 43 lata, osoba doświadczająca przemocy)

„Hejt w internecie, ale też w szkole - nie zauważają cię, poniżają, omijają. Takie coś też boli. Tutaj mogę o tym pogadać i nie boję się, że ktoś mnie wyśmiej.” (uczennica, 15 lat)

Trudności w dostępie do usług zdrowotnych

„Najwięcej problemów jest z dostępem do specjalistów i rehabilitacji. Na NFZ to czekamy miesiącami, a prywatnie – nie stać mnie. Czuję się czasem kompletnie bezsilny. Wiem, że są jakieś programy pomocowe, ale człowiek nie ma siły tego wszystkiego ogarniać.” (ojciec dziecka z niepełnosprawnością)

Codzienne potrzeby i wykluczenie żywieniowe

Wielu seniorów korzystających z dziennego domu opieki wskazuje na trudność w samodzielnym przygotowaniu posiłków – ze względu na koszty, odległość do sklepu czy brak sił fizycznych.

„Tu mam ciepły obiad. W domu bym nie gotowała – dla jednej osoby to się nie opłaca. Po za tym, nie siedzę sama w domu, spotykam się z ludźmi, mam z kim porozmawiać” (kobieta, 72 lata)

„Mam daleko do sklepu, autobus nie jeździ. Jak przyjeżdżam tu, to przynajmniej zjem coś ciepłego i spotkam znajomych.” (mężczyzna, 79 lat)

Niewidoczne bariery – plotki, wstyd i brak zaufania

Część mieszkańców wsi – zwłaszcza kobiet – zwraca uwagę na trudność w angażowaniu się w życie społeczne z powodu obawy przed oceną środowiska.

„Tu zaraz wszystko idzie w świat. Jak się pójdzie na jakieś wydarzenie, to potem mówią, że się lansujesz. A ja po prostu chciałam się spotkać z ludźmi.” (kobieta, 64 lata).

Adnotacja metodologiczna

Przytoczone cytaty pochodzą z codziennych rozmów prowadzonych przez pracowników socjalnych, koordynatorów usług oraz osoby realizujące zadania w obszarze usług społecznych w gminie Włocławek. Cytaty zostały zanonimizowane i zredagowane z zachowaniem sensu wypowiedzi oraz typowych cech języka mówionego.

WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych z sondażu online, uzupełnionej o bezpośrednie głosy mieszkańców z rozmów swobodnych, można sformułować następujące kluczowe wnioski dotyczące potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Włocławek w zakresie usług społecznych:

1. **Powszechne osamotnienie i potrzeba bliskości w starzejącym się społeczeństwie:** Zarówno dane ilościowe, jak i wypowiedzi seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów, jednoznacznie wskazują na starzejące się społeczeństwo i rosnący problem samotności. Dla wielu osób usługi takie jak opieka sąsiedzka są nie tylko wsparciem w codziennych obowiązkach, ale głównym źródłem kontaktu społecznego i sposobem na przeciwdziałanie izolacji. Potrzeba bliskich relacji i poczucia przynależności jest silnie artykułowana.
2. **Wielowymiarowe wykluczenie – transportowe, cyfrowe i zdrowotne:** Ograniczony dostęp do transportu publicznego, szczególnie na obszarach wiejskich, prowadzi do głębokiej izolacji, utrudniając dostęp do podstawowych usług (sklepów, lekarzy, urzędów). Brak umiejętności cyfrowych i dostępu do internetu pogłębia to wykluczenie, utrudniając załatwianie spraw i korzystanie z nowoczesnych form wsparcia. Dodatkowo, długie oczekiwanie na specjalistów i rehabilitację w publicznej służbie zdrowia stanowi poważną barierę w dostępie do niezbędnych świadczeń, co jest szczególnie dotkliwe dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
3. **Utrzymujące się problemy ekonomiczne i brak perspektyw zawodowych:** Respondenci dostrzegają problemy związane z nierównościami społecznymi. Głosy osób w wieku przedemerytalnym, zwłaszcza kobiet, wyraźnie pokazują trudności w znalezieniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, często z powodu wieku, ograniczeń zdrowotnych i braku możliwości dojazdu do większych ośrodków. Brak perspektyw zawodowych prowadzi do frustracji i poczucia marginalizacji.
4. **Rosnące zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie przemocy:** Problemy psychiczne, przemoc domowa i hejt (zwłaszcza wśród młodzieży) są poważnymi wyzwaniem. Rozmowy swobodne ujawniają pilną potrzebę szybkiego i dostępnego wsparcia psychologicznego, stanowiącego

alternatywę dla długich kolejek w systemie publicznym. Podkreślana jest również potrzeba bezpiecznej przestrzeni do rozmowy o problemach.

5. **Wyzwania żywieniowe i codzienne potrzeby:** Wiele seniorów korzystających z dziennych ośrodków wsparcia wskazuje na trudność w samodzielnym przygotowaniu posiłków z powodu kosztów, odległości do sklepów czy braku sił fizycznych. Ciepły posiłek i możliwość spotkania się z innymi stają się kluczowym elementem wsparcia.
6. **Niewidoczne bariery społeczne: plotki, wstyd i brak zaufania:** Wywiady z mieszkańcami wsi ujawniły istnienie barier społecznych, takich jak obawa przed plotkami, oceną środowiska i wstydem w związku z korzystaniem z usług społecznych. Może to prowadzić do unikania aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, pomimo realnych potrzeb.
7. **Wysoka świadomość i akceptacja Centrum Usług Społecznych (CUS) oraz wdrożonych usług:** Działalność Centrum Usług Społecznych w Gminie Włocławek jest dobrze znana i wysoko oceniana przez mieszkańców. Usługi takie jak "door to door" i Dzienny Dom Pomocy są postrzegane jako odpowiadające na aktualne potrzeby i kluczowe dla poprawy jakości życia. Świadczy to o zaufaniu do instytucji i zapotrzebowaniu na jej usługi.
8. **Istniejący potencjał społeczny i potrzeba jego aktywizacji:** Ponad połowa respondentów dostrzega aktywne osoby, grupy i instytucje w swoim otoczeniu, co jest pozytywnym sygnałem o kapitale społecznym gminy. Jednocześnie, znaczny odsetek osób nie posiada wiedzy o takich działaniach, co wskazuje na potrzebę lepszej komunikacji i promowania lokalnych inicjatyw.
9. **Potrzeba różnorodnych form aktywności i wsparcia dla rodzin:** Mieszkańcy wskazują na zapotrzebowanie na spotkania integracyjne, wydarzenia kulturalne, warsztaty, szkolenia oraz dedykowane kluby (np. seniora, młodzieżowe) w celu budowania wspólnoty. Silnie artykułowana jest również potrzeba rozwijania wsparcia dla rodzin oraz działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia.

REKOMENDACJE

Na podstawie powyższych wniosków, w celu efektywnego reagowania na zdiagnozowane potrzeby społeczności Gminy Włocławek oraz wykorzystania jej potencjału, rekomenduje się następujące działania:

1. **Rozwój kompleksowych usług opiekuńczych i aktywizacyjnych dla seniorów oraz osób samotnych:**

- **Kontynuowanie i rozszerzanie usług "door to door" oraz Dziennego Domu Pomocy**, z uwzględnieniem elementu budowania relacji i przeciwdziałania samotności.
- **Tworzenie i wspieranie programów aktywizacyjnych, integracyjnych i edukacyjnych skierowanych do osób starszych**, np. poprzez organizację klubów seniora, międzypokoleniowych warsztatów i spotkań, które sprzyjają nawiązywaniu kontaktów.
- **Rozważenie rozszerzenia usług sąsiedzkich**, które zyskują dużą akceptację i skutecznie odpowiadają na potrzebę bliskości i wsparcia w codziennych czynnościach.

2. **Wzmacnianie dostępności usług i przeciwdziałanie wykluczeniu:**

- **Analiza i wdrożenie rozwiązań usprawniających transport publiczny**, szczególnie w obszarach wiejskich i dla grup o ograniczonej mobilności, z uwzględnieniem elastycznych form transportu na żądanie.
- **Rozwinięcie programów edukacji cyfrowej dla seniorów i osób dorosłych**, obejmujących podstawową obsługę komputera, internetu, a także bezpieczne korzystanie z e-usług (np. ePUAP, profile zaufane). Utworzenie punktów wsparcia cyfrowego w łatwo dostępnych miejscach (np. biblioteki, CUS).
- **Podjęcie działań na rzecz poprawy dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji**, np. poprzez poszukiwanie możliwości współpracy z placówkami medycznymi w celu skrócenia kolejek, informowanie o dostępnych programach pomocowych i wspieranie mieszkańców w procesie ich pozyskiwania.

3. **Zwiększenie dostępu do wsparcia psychologicznego i interwencji kryzysowej:**

- **Zwiększenie liczby dostępnych psychologów i terapeutów** w ramach bezpłatnego wsparcia, zapewniając szybki czas oczekiwania na wizytę.
- **Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat dostępności i korzyści płynących ze wsparcia psychologicznego**, ze szczególnym uwzględnieniem grup narażonych (młodzież, osoby doświadczające przemocy).
- **Tworzenie bezpiecznych przestrzeni i grup wsparcia** dla osób borykających się z problemami psychicznymi, przemocą i hejtem, np. w ramach świetlic, klubów młodzieżowych czy centrum usług społecznych.

4. **Wsparcie w aktywizacji zawodowej i ekonomicznej:**

- **Rozwój lokalnych programów aktywizacji zawodowej**, uwzględniających potrzeby osób w wieku przedemerytalnym, z uwzględnieniem możliwości przekwalifikowania się.
- **Wspieranie inicjatyw tworzących miejsca pracy na terenie gminy**, zwłaszcza w sektorach usługowych i opiekuńczych.
- **Organizacja szkoleń z zakresu poszukiwania pracy, pisania CV i budowania pewności siebie** na rynku pracy.

5. **Programy przeciwdziałania wykluczeniu żywieniowemu:**

- Oprócz kontynuacji ciepłych posiłków w Dziennym Domu Pomocy, rozważenie **rozszerzenia form wsparcia żywieniowego**, np. poprzez dostarczanie posiłków do domu dla osób z ograniczoną mobilnością, zwłaszcza w odległych miejscowościach.
- Analiza możliwości **dofinansowania zakupu żywności** dla osób w trudnej sytuacji ekonomicznej.

6. **Aktywne budowanie zaufania i przełamywanie barier społecznych:**

- Prowadzenie **kampanii informacyjnych i edukacyjnych na temat pozytywnych aspektów korzystania z usług społecznych**, podkreślających ich rolę jako wsparcia, a nie źródła wstydu.
- **Zwiększenie transparentności działań i budowanie pozytywnego wizerunku CUS** oraz innych instytucji świadczących usługi społeczne, aby wzmocnić zaufanie mieszkańców.
- Organizowanie **wydarzeń integrujących społeczność**, które sprzyjają wzajemnemu poznawaniu się i przełamywaniu plotek, np. pikniki sąsiedzkie, dni otwarte, wspólne projekty społeczne.

7. Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin i promocji zdrowia:

- Rozwijanie programów i usług wspierających rodziny w ich codziennym funkcjonowaniu (poradnictwo, wsparcie psychologiczne dla rodziców, zajęcia edukacyjne).
- Intensyfikacja działań profilaktycznych i prozdrowotnych, obejmujących różne grupy wiekowe.

8. Aktywne promowanie działań społecznych i rozwój różnorodnych form aktywności:

- Intensyfikacja działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących lokalnych inicjatyw, organizacji pozarządowych i możliwości zaangażowania się w życie społeczności.
- Rozwijanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej, organizując regularne spotkania integracyjne, warsztaty tematyczne, szkolenia oraz wydarzenia kulturalne, które będą sprzyjać budowaniu wspólnoty i wzmacnianiu więzi społecznych.

9. Dywersyfikacja źródeł wsparcia:

- Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi, lokalnymi przedsiębiorcami i samorządem terytorialnym w celu pozyskiwania dodatkowych zasobów i wsparcia dla rozwoju usług społecznych.

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019, poz. 1818).
2. Główny Urząd Statystyczny. *Bank Danych Lokalnych – dane terytorialne*. Dostępne na: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>.
3. Urząd Gminy Włocławek. *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2024 rok*.
4. Urząd Gminy Włocławek. *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2023 rok*.
5. Urząd Gminy Włocławek. *Raport o stanie Gminy Włocławek za 2022 rok*.
6. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Wsparcie dla rodzin*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wsparcie-dla-rodzin>
7. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Fundusze europejskie na pomoc żywnościową 2021*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusze-europejskie-na-pomoc-zywnosciowa-2021>.
8. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Świadczenia rodzinne*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-rodzinne>.
9. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Fundusz alimentacyjny*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusz-alimentacyjny>
10. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Program „Za życiem”*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/program-za-zyciem>.
11. Ministerstwo Edukacji i Nauki. *Stypendium szkolne oraz zasiłek szkolny*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/edukacja/stypendium-szkolne-oraz-zasilek-szkolny>.
12. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-opiekuncze-i-specjalistyczne-uslugi-opiekuncze>.
13. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. *Usługi sąsiedzkie – nowe wsparcie od 1 listopada*. Dostępne na: <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-sasiedzkie-nowe-wsparcie-od-1-listopada>.
14. Urząd Wojewódzki w Opolu. *Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2025*. Dostępne na:

<https://www.gov.pl/web/uw-opolski/asystent-osobisty-osoby-z-niepelnosprawnoscia-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego---edycja-2025>.

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa gminy Włocławek	6
---------------------------------------	---

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	9
Tabela 2. Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej (2022-2024)	13
Tabela 3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej (2022-2024)	14
Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart (2022-2024)	16
Tabela 5. Rodzaje i koszty świadczeń pomocy społecznej (2022-2024)	18
Tabela 6. "Posiłek w szkole i w domu w liczbach" (2022-2024)	20
Tabela 7. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach (2022-2024)	21
Tabela 8. Świadczenia alimentacyjne w liczbach i kwotach (2022-2024)	24
Tabela 9. Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny (2022-2024)	26
Tabela 10. Liczba udzielonych porad podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (2016-2024)	27
Tabela 11. Struktura wiekowa pacjentów SPZOZ w gminie Włocławek (2024)	28
Tabela 12. Usługi opiekuńcze w latach i kwotach (2022-2024)	34
Tabela 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (2020-2024)	39

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba zawartych małżeństw (2016-2024)	10
Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Włocławek	10
Wykres 3. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	11
Wykres 4. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (K:60+, M:65+) (2016-2024) ..	30
Wykres 6. Porównanie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (2016-2024)	31
Wykres 7. Zestawienie trzech kategorii wiekowych (2016-2024)	32
Wykres 8. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (60+/20-64)	33
Wykres 11. Struktura płci respondentów	46
Wykres 12. Struktura wiekowa respondentów	47
Wykres 13. Status zawodowy respondentów	48
Wykres 14. Respondenci z orzeczeniem o niepełnosprawności	49

Wykres 15. Najczęściej występujące problemy społeczne w środowisku respondentów	51
Wykres 16. Grupy społeczne wymagające szczególnego wsparcia zdaniem respondentów	53
Wykres 17. Obszary usług społecznych wymagające priorytetowego rozwoju zdaniem respondentów.....	55
Wykres 18. Znajomość działalności CUS	57
Wykres 19. Znajomość usług wdrożonych przez CUS	58
Wykres 20. Adekwatność usług wdrożonych przez CUS do potrzeb mieszkańców zdaniem respondentów.....	60
Wykres 21. Znajomość potencjału społeczności lokalnej	62
Wykres 22. Gotowość do zaangażowania się na rzecz społeczności lokalnej przez respondentów	63
Wykres 23. Potencjał lokalny do wykorzystania w zakresie usług społecznych	64
Wykres 24. Formy aktywności społecznej lub kulturalnej wskazane przez respondentów jako potrzebne w celu budowania wspólnoty, więzi społecznych oraz integracji mieszkańców.....	66